

Szerkesztő és kiadó:
Hivatal és nyomda
Gy. Kolozsvár, St. Baron
St. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
777, 228 és 1047
Sz. H. Sz. — — — 328
Egy szám ára pályaudva-
ról és vidéken is lej 5
Bukarestben — — — 6

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejfelj drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1938 július 3 Szombat

Gy. Kolozsvár * IX. évfolyam * 143 szám

5686. Tamuz 21

Uj Sváje felé

Masaryk Tamás hosszú hallgatás után újra megszólalt. És amit mondott, az nemcsak szenzációs eszmei tartalmánál fogva érdemi meg a legmélyebb érdeklődést, hanem elsősorban azért, mert Masaryk Tamás mondotta, az „álmok megszervezésének” apostola, akinek emberi és államférfiúi, valamint gondolkodói nagyszágát ma még — a kellő távlat hiányában — lehetetlen felmérni. Csodálatos rádióaktivitással hat ez a szellemi kora és hazája különböző pártállású és akaratú férfaira. Távoból, minden politikai agresszivitást félretéve, áll a parlamenti aréna kulisszái mögött és anélkül, hogy befolyásolni akarná a vezérekedőket, vagy valódi vezéreket, — mindnyáját a saját magasabbrendű gondolatvilága felé tereli s a maga koncepciója magasabbrendűségének varázsválóját irányítja.

Ime: ez az államférfiú ma már komolyan, a maga tekintélyének súlyával, mint a közeljövőben megvalósítandó lehetőséget nyilatkoztatja ki azt, hogy Csehszlovákia új a állam-szövetség, a föderatív államegység felé visz, melyben minden nemzetiség egyenrangú félként, minden „kisebbség” mintegy többségi népként vesz majd részt az állam irányításában. Milyen egyszerű elképzelés ez és mennyire fellelte áll a nacionalista önzésnek! Ha az ember Masaryk szájából hallja, egész természetesnek veszi és fölöttébb elcsodálkozik azon, hogy az ostobaság és rövidlátás mindezekig nem tudott a Masaryk-féle egyszerű és világos koncepcióig eljutni.

De nemcsak mint koncepció, nemcsak mint humanista eszme, nemcsak mint józan állam-bölcsészeti reveláció kapja meg az embert a csehszlovák föderatív állam gondolata, hanem mint politikum, mint praktikus előrelátás is megragadó: az államiaságot aláadó hatalmi szem pontok felett, győzelem ama „sacro egoismo“-n, mely míg magát realpolitikának hirdeti, — valójában a polyglott állam kohéziós anyagát semmisíti, vagy olvasztja meg.

Csehszlovákia megalakulásának első pillanatától kezdve nem volt a szó szoros értelmében vett nemzeti állam. Kompakt tömegekben élő németjei, akik az ipari kultura és civilizáció magaslatán állanak és állottak — emellett közvetlen szomszédságában élnek a német birodalomnak, — a szlovákiai magyar tömegek és a ruszinszkói kisoroszok: mind-mind olyan sullyal nehezettek és nehezednek rá a földrajzilag sem legszerencsésebben megkonstruált fiatal államalakulatra, mely mintegy kizárja, hogy a becsületes demokrácia feltételei között az államalkotó többség (cseh és szlovák) a dogmatikus szuverenitás elvének kihangsúlyozásával és hatalmi erejével alakítsa ki a maga nemzeti szupremáciáját.

Am a politikusok nagyrésze még ma is a tulzott nemzeti eszme szolgálatában áll s ha koncepciója egyébként szívesen is hajlana a svájci értelemben vett föderatív állameszme felé — ennek bevallását, vagy pláne realpolitikává való előléptetését megakadályozza a tulzó nacionalisták ellenakciója, akik a kisebbségi elemek ledorongolását tüzték ki magas feladatukul. A rövidlátás nem bűn, csak szerencsétlenség, amibe legkönnyebben az államok pusztulnak bele. Ma az európai politikusok — egy-két kivételtől eltekintve — ennek a veszély-politikának exponensei, olyan áradatnak árvízi hajósai, akik inkább a maguk passzibilitását, mint a jövődőt igyekeznek megmenteni. De az élet élni akar, de a jövődőt nem hagyja a maga jussát s a nagy özönvíz felületén biztatón mosolyog felénk a jövődőt Araratja.

Az Araratok legmagasabb csúcsa ma kétségen kívül Masaryk Tamás, ez a nemes bölcs,

akinek megadott az a kivételes embri öröm, hogy elméletének egyrészt valósággá alakíthassa. Mégis álmok az ő álmok, ma még inkább hat utópiaként, mint realitászerűen, de hiszen minden valóság egyszer utópiá volt és minden megvalósulás új utópiák születését kényszeríti ki. Ez az élet parancsszava, ez az a kategorikus imperatívusz, mely az élet születésének pillanatától kezdve érvényesült. A nagy emberek ennek a törvényszerűségnek felismerői, érzékeny szeizmográfok, akik a szíri rengéseket érzékelnek meg s ennek elhárítására vetik közbe a maguk providencialitását.

Az „álmok” nagyrésze ekként lett realitává, a valódi erőviszonyok, a valódi lehetőségek felismerőivé, mentőbörgönyvé, mely a viharban a stabilitást jelenti. Csehszlovákia valódi erőviszonyai a fiatal és fejlődő államot elcsere arra predesztinálják, hogy Európa második Svájcává alakuljon át. Némcsak azért, mert nemzeti kisebbségi kulturális és materiális sulyban a legjelentősebbek, hanem főleg és elsősorban azért, mert ez az új állam Kelet-Európa politikailag ingadozó kócoszában egyedül testesíti meg a demokrácia eszméit. Az évek múlásával ez a komoly demokrácia egyre mélyebben és maradandóbban alakítja ki a maga tradícióját, egyre inkább mélyül raioszna, egyre inkább válik tudatos éntéskévé Csehszlovákia társadalmi és nemzeti elemének. Élő emberek, mint ennek a nagyománynak, mint ennek a leendő örökségnek megtestesítője: ime ez Masaryk Tamás, Európa új Svájcának hirdetője.

Megható a nyugalma és a szenvedélytelen sége, amellyel a fascista kacérkodások Európájában, a paroxizmusig izzított nemzeti önzés forrongásában kimondja a varázsigét, hogy Csehszlovákiának a konföderációban van a jövője. Ennyi átszellemült hittel és meggyőződé-

sel csak Lincoln Ábrahám volt képes megvívni a harcot a föderatív Amerikáért. És Lincoln sem volt álmodozó, — hogy nem volt az, azt az Unio gigászi fejlődése bizonyítja, annak az Uniónak, mely a világ legheterogénebb nemzeti elemeiből tevődött össze és európai értelemben véve olyan óriási államtestekből alakult ki, melyeknek akármelyike felér egy-egy mai szuverén középeurópai állammal.

Masaryk enunciaciója tett volt, ha még nem is valóság. De a cseh politika alakulása azt mutatja, hogy a jóslat már tulhaladta a fantázia mesgyéit. Ma már a legkomolyabb formában tárgyalnak a cseh vezető politikusok arról, hogy a nemzeti kormányba német és magyar államférfiakat hívnak meg, — ami ha megvalósul — vér nélkül valósítja meg a legforradalmibb eszmék egyikét: a teljes emberi és nemzetiségi egyenjogúságot. Ez a politikai lépés bevezetőj annak a merész koncepciónak, melyről Masaryk nyilatkozott s mely kiváltkék alkalmas arra, hogy irányt mutatson a többi európai államoknak is, tükröt tárjon a gyűlölet elé, mely annyira megferőzte az utóbbi évek államközi szellemét.

A reakció nem fog egykönnyen beletöbörödni ebbe, hogy Európa közepén egy új Svájc alakuljon s létevel a tulzó nacionalista haszugságok ellen igazasson. Am a reakció mindig a győzelem felé haladó politikai irányok jelenlétének igazolója, az a kohézió, mely a fizikai világban a százkilométeres sebességgel haladó vasutakat megóvjja attól, hogy sineiktől elrugaszkodjanak. Az ellenállás a diadalmas erő jele, kell, szükséges, beletartozik a természeti törvények koordinátájába.

Az erős szívek nem félnek tőle, mert tudják: az élet küzdelem s a haladást nem szavak, hanem eszméken át megnyilatkozó szükség-szerűségek biztosítják. Masaryk ennek a szükség-szerűségnek eszmei megszólaltatója.

(s. l.)

A magyar kormány elhatározta a numerusz klauzusz-törvény enyhítését

Liberálisan fogják kezelni a külföldön szerzett diplomák nosztrifikálását. Veszedelmesen csökkent a vidéki egyetemek létszáma

(Budapest, július 2. Az Uj Kelet tudósító-jától). A nemzetgyűlés ülészakának lezárása előtt bizalmas megbeszélések folytak a kormány tagjai között abban az irányban, hogy a numerusz klauzusz törvényen enyhítések történjenek, még mielőtt az egyetemi beiratkozásokra sor kerül. Elsősorban azért szükséges ez, hogy a miniszterelnök a szeptemberi genfi ülészakán újabb eredményeket mutathasson fel kormányzata megszilárdulásáról. Szükség van erre azért is, mert a miniszterelnök a Népszövetség márciusi ülészakán olyan kijelentést tett, hogy amennyire csak lehetséges lesz, az új iskolaév megkezdése előtt enyhítések történnek a törvényen. Eltekintve az ígéret beváltásától, a kérdés megoldása egyébként is sűrűsége vált, mert most kerülnek haza azok a magyar diákok, akik a numerusz klauzusz miatt kénytelenek voltak külföldön megtelepedni. Ezek most mind diplomájuk nosztrifikálását kérik és már s tömegesen fekszenek a kultuszminiszter előtt ilyenirányú kérvények. A kultuszminiszternek most döntenie kell abban az irányban, hogy mi történjék ezen egyetemi oklevelekkel.

Hír szerint a miniszter ebben az ügyben az egyetemi tanács véleményét óhajtja kikérni. Máris kialakult azonban az az elvi határozat, hogy Klebelsberg Kunó kultuszminiszternek öszel a nemzetgyűlés elé egy, ezt a kérdést

rendező törvényjavaslattal kell lépni, nehogy azzal vádolhassák meg, hogy a numerusz klauzusz kijátszására nosztrifikálja a külföldi diplomákat. Beavatott körökben úgy tudják, hogy gróf Bethlen Istvánban megvan a hajlandóság, részben a numerusz klauzusz enyhítésére, de különösen az idegen diplomák nosztrifikálásában fog elfoglalni liberális álláspontot. A kormányt különösképen az a körülmény kényszeríti a törvény revíziójára, hogy a vidéki egyetemek hallgatóinak száma katasztrófálisan csökkent. Amennyiben sűrűs kormányintézkedés nem történik, különösen a debreceni és szegedi egyetemekről érkezett jelentések szerint, ezeknek a főiskoláknak fentartása a legsúlyosabb nehézségekbe ütközik. A demokratikus ellenzéki pártok nagy meglepetéssel vettek tudomást a kormánynak arról a szándékáról, hogy a numerusz klauzuszot öszel a tanév megkezdésekor enyhítik.

Bukarest, július 2. A bukaresti lapok riportálják egy filadelfiai lapnak Bethlen István magyar miniszterelnöktől vett interjúját, amelyben Magyarország miniszterelnöke kijelenti, hogy békében kíván együttműködni a szomszédos államokkal. Magyarország hajlandó elfogadni a döntőbíráskodás elvét az esetleg előforduló nézeteltéréseknél. Különösen Románia részéről szeretne Magyarország komolyabb megértést találni.

Megérkezett az olcsósági hullám. Sipos-céghez jött először. Vegyen harisnyát, keztyűt és fehérműt Siposnál, Cluj, Reg. Ferdinand 8 szám.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A brassói ortodox és a Keren Kajemet

Néhány nappal ezelőtt foglalkoztunk a brassói ortodox hitközség határozatával, mely szerint a Keren Kajemet javára ebben az évben ezer lejt szavaztak meg. Tudóításunk kiegészítéseként közöljük azon figyelemreméltó tény, hogy a közgyűlés elé a hitközség elnöke: *Herschkowitz Adolf* terjesztette ezt a javaslatot, amely a közgyűlés egyhangú lelkesedésével találkozott. A brassói ortodox hitközség demonstratív elhatározása élénk bizonyítéka annak, hogy a zsidóság ortodox rétegei is a Palesztina-építés gondolatától vannak átitatva. Ezzel magyarázható azon öröndetes tény, hogy egy ortodox hitközség elnökének javaslatát, mely a cion gondolat megértéséből fakadt, nem gáncs, hanem egyhangú lelkesedéssel fogadta.

A Palesztinahivatal közleményei

A Palesztinahivatal július és augusztus hónapokban délelőtt 8-tól 2-ig tart hivatalos órákat. Később a hivatal zárva van. Felhívjuk a vidéki Palesztina-bizottságokat, sziveskedjenek ezt ügyfeleiknek tudomására juttatni, hogy délután ok nélkül ne fáradjanak a hivatalba. *Bevándorlási engedélyt kaptak a palesztinai kormánytól: 1. Reiss Marcus Timisoara, Str. Preier No. 3. 2. Diamantstein Benjámín, 57 éves Toplita-Romana. 3. Diamantstein Hermina, 53 éves Toplita-Romana. 4. Hirsch Márkus, 78 éves Toplita-Romana. Ezek az engedélyek keltezésüktől számított egy évig érvényesek. Felhasználásukat illetőleg az illetékes Palesztina-bizottságokat levélben értesítettük.*

Wirth, Stölzhammer, Hoffmann, Produktiv Genossenschaft, Lauerberger & Gloss. Partardt Luner

zongoragyárak képviselője

Gyári árak. Telefon 4-94

Sternberg J., Oradea.

Akiba

Irta Giszkalay János

Ide, az ősi földre siettek Akiba hívó szavára a legtávolabb eső országokból is, egyenként és csoportokban zsidó vitézek, ragyogó hősök, akik minden tétozás nélkül hagytak el csodálatos és nyugalmas életet, csak azért, hogy életüket és vérüket följánlják a zsidó szabadság ügyének. Nem tellett belé sok idő — és Akiba huszonnégyezer „tanítványainak” száma százazrekre szaporodott. A nagy szabadságharc kitörésének pillanatában, a zsidó és római történelmi kutforrások megegyező adatai szerint négyszázezernél több zsidó fegyveres állott a Messias-király Bar-Kochba zászlói alatt (A zsidó kutforrás 400.000-et emlit, Dio Cassius 580.000-re teszi a szabadságharcosok számát) félmillió zsidó fegyveres hős, akik közül százazrek messzi országokból siettek Akiba hívó szavára Bar-Kochba zászlaja alá! Milyen hatalmas lehetett Akiba szavának varázsa — és milyen hatalmas lehetett a zsidó szívek odaváló, mindent áldozni tudó és akaró szeretete a zsidó nép ügye iránt!

Csudával volt ez határos. Bar-Kochbából, a Messias-királyból valami ellenállhatatlan erő sugárzott ki és emberfeletti hősiességgel telítette meg a szabadságharcosok lelkét. Az egész szabadságharcról, — erről a legnagyobbról és legdicőségesebből alig-alig vannak történelmi följegyzéseink. A hiteles adatok, csak az egyes eredményeket jegyezték fel, de a szabadságharc egyes fázisairól teljesen tájékozatlanok vagyunk. Csak a néphagyomány őrzött meg egyes részleteket, gyönyörű és megdöbbentő részleteket az utókor számára. A zsidó nép százazrei vakon siettek Bar Kochba zászlai alá. De a Messias király erősen megvágotta azokat, akiket más-

Megvalósulás előtt a csehszlovákiai kisebbségek kormánykoalíciója

A cseh többségi pártok értekezletre hívták meg a németeket és a magyarokat. A cseh kormány kereskedelmi szerződés kötésére szólította fel a magyar kormányt. Hodzsa Milán a cseh-német-magyar koalíció mellett foglalt állást

(Prága, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A cseh kormány azzal a kérdéssel fordult a magyar kormányhoz, hogy mikor volna hajlandó a kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat Csehszlovákiával felvenni. Ezzel egyidejűleg a cseh kormány készségének adott kifejezést aziránt, hogy hajlandó a tárgyalásokat bármikor megkezdeni. Mint a hivatalos „Prager Presse” értesül, prágai kormánykörökben azt várják, hogy a magyar kormány válasza még ennek a hónapnak végéig megérkezik és tartalmazni fogja a tárgyalások megkezdésének időpontját.

A tízmillió fontos Palesztina-kölcsön

Irta: Dr. Michael Ringel szenátor (Varsó)

Július 29-én ül össze Londonban a cionista világszervezet Aktionskomitéja és ezen az ülésen a kongresszus által kijelölt bizottságok elő fogják terjeszteni jelentéseiket. A jelentések között nyilván legfontosabb a kölcsönügyi bizottság e jelentése lesz, amelynek a kongresszus tudvalevőleg azt a feladatot jelölte ki, hogy mint tanulmányozó bizottság tegyen meg minden előkészítő lépést egy tízmillió fontos Palesztina-kölcsön megvalósítására. Fajdalom, a jelentés nem lesz túlzottan tartalmas, különösen ami annak ténybeli és konkrét részét illeti. Nem lehet tudni, miben rejlik ennek az oka, abban-e, hogy a bizottság tagjai ezer kilométernyire vannak egymástól, vagy az aránylag gyöngye érdeklődés, amely cionista körökben még mindig uralkodik a kérdés tekintetében. Annyi bizonyos, hogy a kongresszusi határozat óta e téren nagyon kevés a felmutatható eredmény.

A Palesztina kölcsön indítékai

Emlékeztet, hogy a kongresszusi határozatra két körülmény adott indítékot. Az egyik abban a felismerésben rejlett, hogy egy nép önkéntes adakozásával, egy olyan néppel, amelynek kétharmada, amely Közép- és Nyugat Európában él és teljesen elszegényedett, nem lehet nemcsak államot, de még csak nem-

Az új cseh többséget tanácskozássra hívták össze a képviselőház 831 munkaprogramjának megbeszélésére. A magyar és német pártot is felszólították, hogy ezeken a tárgyalásokon vegyenek részt. Az agrárpárt tárgyalásain Hodzsa volt miniszter nagyjelentőségű beszédet mondott a német cseh-magyar többségről, amely szerinte a közársaság erkölcsi és politikai győzelmét jelenti. A németekkel szemben való visszautasító magatartás Hodzsa szerint vétek volna az állammal, a demokráciával és a parlamenttel szemben.

zati otthon sem felépíteni. A másik ok viszont azokban a tapasztalatokban rejlett, amelyeket a Népszövetség erkölcsi patronátusa alatt véghezvitt közönséges pénzügyi tranzakciók eredményeztek. Nemcsak az Ausztria és Magyarország pénzügyi helyzetének szánálaga csíkjából nyújtott népszövetségi hitelre kellett gondolni, ezek az analógiák Zsidóország felépítése szempontjából kevésbé is jöhetnek tekintetbe, főképpen a görög pelda lebegett a kongresszus szeme előtt. A Népszövetség morális garanciája mellett hat, illetve tízmillió font sterlinget biztosítottak Görögország rendelkezésére, azért, hogy azt a másfélmillió görögöt, akiket Kisziaszból menekülnie kellett, Görögországba vihessék és itt letelepíthessék. Mi így vélekedünk: Ha a Népszövetség bizottságaiban és tanácsában annyi lelkesedés és jóindulat mutatkozott a görög menekülők iránt, mennyivel inkább kellene ennek megnyitkozni egy olyan problémánál, ahol egy egész nép repatriálásáról van szó. E terv realizálásának sulypontja a Népszövetségben, a mandatárius kormányánál és egy harmadik nagyhatalomnál van, — a zsidó pénzarisztokráciánál.

Herzltől — maig

Herzltől kezdve a zsidó reneszánsz-mozgalom vezetői harminc év óta igyekeztek ezeket

a Talmud nem Tinnius Rufusnak, hanem Tiranus Rufusnak nevezi.

Bármilyen nagy is volt a megszálló római hadsereg, a Messias király mindent elsőpró ereje ugy hajszolta maga előtt a futó rómaiakat, mint az itéletidő az őszi faleveleket. Nem volt mostan szó apró esete-patékról, guerilla harcokról, vakmerő, de kicsiny vállalkozásokról, mint annak idején a zélóta szabadságharc első napjaiban. A Messias-király hatalmas hadserege — mintha csak a földből nőtt volna ki — egyszerre, egységes vezetés alatt és egységes haditerv szerint vonul fel a rómaiak ellen. Egy év leforgása alatt ötven római vár falára tüzték ki Bar Kochba vitézei győzedelmes zászlójukat és 985 nyit városból és helységről kergették ki a római haderőket. Rufus, lépésről lépésre hátrált, aztán mint a megvert kutya szüakölve futott a zsidó fegyverek elől.

Egy évig tartó felszabadító harcok után Szabad Zsidóország a Messias-király kezében volt. Szert Jerusálaim romjai között, a Mória domb csucsán, ott ahol egykor a Templom állott, újra fölcsendült a léviták éneke és ha szabad ég alatt is: de újra az ég magos boltja felé diadalmaskodott az oltár tüze. Hogyan történt mindez? A felszabadító harcokról semmi részletes tudósítás nem maradt ránk. Csak annyit tudunk, hogy az első összecsapás a Jezreel völgyét segélyező hegylánc, egyik erődítésében, Tur Síronban történt meg, ahonnan Bar Kochba király egyik vezére Bar-Döröma verte ki a római helyőrséget.

A diadal teljes volt, — de nem végleges. Bar Kochba jól tudta, hogy Róma minden erőfeszítést meg fog tenni arra, hogy Judeát újra igája alá hajtsa — és ehhez képest rendezkedett be.

(Folytatása következik.)

a zsidó körök ujjáépítő munkái Török arisztokráciának meg. Az Szajján és a komoly politikai zsidó ujjáépítő politikuskok érdeklődést Herzl Tivada tösegeivel, az személyesült lehetne tárgy jött létre. Ta sikerül majd tartására bír egyházzal... hogy nemcsak pel szember, pütohratikusk tékben kötele gyorsított ter kötelez bernt élő zsidó törsége és az ar és fejlődő zsid járul még a hézsége, tehát pedig nincs a dóknál adót vámjaink, amelyek állami bálhatnának. munkásszázalék tömegek önkálló zsidó neg

Görögország törökök között alapítványok országban segtetett, a más nagy alapítványajót ajándékosztust látoggytőke e vétellel — az tette szívét franciászórági egész várost emára, azonban történik, han Rotschild család mot és palotázsidó:ágnak, lunk ugyan arányu ajándéközösség javáságának templmit tett az a palesztinai z

Hiszem nem hogy a zsidó tina kölcsön e skazunk boes nem meilőzi azonban a bizt más garanciák, holt inventár nagyobb látók inventár" is le nagyobb mérté ujjáépítés körü érzet, az ország széles zsidó né szerete az or amelyekben m tikkával le lehet szd, amely az font sterlinget zeti Alap mint azt akarjuk, h szimpátianylat kedetekkel biz resztény állam lommal viselt jővője iránt, mint a görög é hogy megbánta száz év óta áll Huszonkét vándorlás és nos zsidó vesze

a zsidó köröket megnyerni egy nagyszabású ujjáépítő munkában való közreműködésre. Herzl tervét Törökországgal javarészen a zsidó pénzarisztokrácia passzív rezisztenciája miatt hiúsultak meg. Azóta sok víz folyt le a Themisen, a Szajján és a Dunán. A cionista világszervezet komoly politikai tényezővé vált, a palesztinai zsidó ujjáépítés valóságos tény, amelyel palesztinai politikusok és pénzügyi tekintélyek fokozódó érdeklődést mutatnak. Harminc évvel ezelőtt Herzl Tivadar számított egy konferenciára lehetőségével, amelyen a Rothschild-családban megismertült zsidó nagytőkével széles alapon lehetne tárgyalni. Ez az értekezlet azonban nem jött létre. Talán harminc év elteltével nekünk sikerül majd a köröket közös konferenciára meggyőztetésre bírni, ahol „szemtől szembe” állunk egymással... Minden más nép nagytőkéje érzi, hogy nemcsak előkelőségük kötelezi őket a néppel szemben, hanem a mai demokratikus és plutokratikus időkben sokkal nagyobb mértékben kötelezi őket gazdaságuk. Az ujjáépítést gyorsított tempóban kell véghezvinni. Két tény kötelez bennünket erre, elsősorban a galutban élő zsidó tömegek nyomora, kivándorló készsége és az arabok ellenszenvé az egyre növekvő és fejlődő zsidó kolonizációval szemben. Ehhez járul még a palesztinai földszerecsés sokféle nehézsége, tehát szietünk kell. Ezzel szemben pedig nincs az a hatalmi jogunk, hogy a zsidóknál adót szedhesünk be, mintcnek saját vámszájait, amelyeket elzárhatunk, mintcnek állami bírókat, amelyek jelzője szolgálatának. Nincs egyebünk, mint a zsidó munkásszolgálatok lelkes ujjáépítő munkája, a tömegek önkényes adakozása és — a félre álló zsidó nagytőke.

Más nép nagytőkései

Görögországban az ottani, de még inkább a törökök között élő gazdag görögök milliói alapítványokkal igyekeztek a szegény anyarszágon segíteni. Az egyik muzeumot építtetett, a második egyetemi fakultásokra adott nagy alapítványi összegeket, a harmadik páncélhajót ajándékozott országának. Hasonló nagy gesztust látnak más országokban is. A zsidó nagytőke e tekintetben — egész csekély kivétellel — az utolsó félszázadban alig érezte szívtét és hatalmát. Látjuk, hogy a franciáországi Deutsch de la Meurthe egy egész várost építtet az egyetemi hallgatók számára, azonban ez nem a zsidó diákokért történik, hanem a párisi Sorbonne-ért. A Rothschild család egyik tagja (Salamon) muzeumot és palotát ajándékozott, nem a palesztinai zsidóknak, hanem a francia államnak. Halunk ugyan amerikai zsidó milliósok nagyarányú ajándékaival, de nem a zsidó népközösség javára, hanem egy-egy város zsidóságának templomára, vagy kórházára. Kérdjük, mit tett az utóbbi időkben a zsidó nagytőke a palesztinai zsidó otthon ujjáépítése érdekében?

Nem ajándékokat kérünk

Hiszzen nem ajándékokat kérünk. Azt akarjuk, hogy a zsidó pénzarisztokrácia pótolja a Palesztina kölcsön esetében az állami garanciát. Ki akarunk bocsátani egy olyan kölcsönt, amely nem mellőzi ugyan a biztosítékokat, amely azonban a biztosítékok szablonos formája helyett más garanciákat nyújt. Nemcsak a palesztinai „holt inventárt” vegyük számításba, mert hiszen nagyobb látókörű pénzemberek számára „élő inventár” is létezik, amely a kölcsönt még nagyobb mértékben garantálhatja. Ez pedig az ujjáépítés körüli zsidó lelkiség, a kötelességérzet, az ország irányában való szeretet és a széles zsidó néprétegek és a zsidó középosztály szeretete az ország irányában. Olyan tényezők, amelyeket manapság már számokkal és statisztikával lehet mérni. Itt van a Keren Hajjeszéd, amely az utóbbi öt esztendőben 2,300.000 font sterlinget jövedelmezett és itt van a Nemzeti Alap szintén tekintélyes összeggel. Csak azt akarjuk, hogy a zsidó nagytőke ne csak szimpátiányilatkozatokat adjon, hanem cselekedetekkel bizonyítsa, — a zsidó nép és a keresztény államokkal szemben, — hogy bizalommal viseltetik a zsidó nép és Palesztina jövője iránt, legalább is annyi bizalommal, mint a görög állam iránt, amelyben, anélkül, hogy megbántani akarnánk, a forradalom már száz év óta állandóan állami intézmény.

Huszonkét évvel ezelőtt, amikor a zsidó kivándorlás és az oroszországi viszonyok általános zsidó veszedelmé nőtték ki magukat, az

akkori Aktionskomité Wolffsohn elnöklele mellett a zsidó jóléti intézményeket Brüsszelbe konferenciára hívta össze. Ezt a konferenciát azonban szabotálták és így semmi eredményt nem tudott felmutatni. Az a véleményem azonban, hogy egy Jewish Agency által egybe-hívandó pénzügyi konferencia most már a sikerre való remény kilátásával ülnek össze. Gondoljunk csak arra, hogy J. C. Theute, a francia bankormányzó egy cionista gyűlésen a Palesztinai ujjáépítésről a dícséret lelkes és meleg szavaival emlékezett meg és gondoljunk arra, hogy nagy köztársaságok elnökei procionista egyesületek élén állanak és hogy nagy, nemzsidó és zsidó szellemek a zsidó ujjáépítés mellett kötötték le magukat. Ma már ott tar-

tunk, hogy a zsidó nagytőkére erkölcsi nyomást lehet gyakorolni abban az irányban, hogy a Palesztina-kölcsön tekintetében pozitív állásfoglalásra bírjuk őket, annál is inkább, mint hogy Amerika és Németország egyes zsidó nagytőkései az utóbbi időben fokozott érdeklődést tanúsítottak Palesztina és ottani munkánk irányában. Ugy vélem tehát, hogy az Aktionskomité, illetőleg a pénzügyi bizottság úgy fog határozni, hogy egyfelől Genében és Londonban lépéseket tesz a kölcsön megteremtésére, de egyúttal össze fog hívni egy zsidó nagytőkésektől álló pénzügyi konferenciát is, hogy a politika és a nagytőke egymásra való hatása útján mégis létrejöjjön a tisztult fontos Palesztina-kölcsön.

Ejféli minisztertanács

a berlini orosz követség fogadóestélyén

Ujabb politikai válság fenyeget Németországban. A szociáldemokraták várakozóan a kormány ellen fordultak a volt fejedelmek kártalanításának kérdésében

(Berlin, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német szociáldemokrata párt csütörtökön éjszaka töbttörés tanácskozás után úgy döntött, hogy a kormánynak azt a javaslatát, amely a német uralkodók kiszámított vagyonának kártalanítását szabályozza, nem fogadja el. Ez a határozat várakozóan jött és előreláthatólag az amugy is labilis német politikai helyzetet teljes felboruláshoz fog vezetni.

A párt határozatnak megfelelően a szociáldemokrata párt parlamenti frakciója ma késő esti órákban 73 szavazattal 38 ellenében el-

határozta, hogy a kormány javaslatát a fejedelmi vagyonok megváltására vonatkozólag nem fogadja el.

A birodalmi kancellár és a kormány számos tagja ma éppen fogadóestélyen volt az orosz követség palotájában, amikor odaérkezett annak a híre, hogy a szociáldemokrata frakció a fejedelmi vagyonok megváltására vonatkozó kormányjavaslat ellen foglalt állást. A kormány tagjai erre ott nyomban az orosz követség palotájában minisztertanácsra ültek össze, amely éjjel háromnegyedtizenkettőig tartott.

A lej a zürichi utótőzsdén elérte a 2.50-es árfolyamot

Rohamosan esnek a külföldi devizák. Ellentétes hírek az új bankjegykibocsátásáról

(Cluj Kolozsvár, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej ma 2.50 szantimos utóárfolyammal jött Zürichből. Pénzügyi körökben már tegnap rendkívül jó hatást tett a lej árfolyamának 2.475-re emelkedése. Az irak a bukaresti devizapiacra ma zuhanásszerűen estek. A francia frankért 5.90-et, svájci frankért 42, cseh koronáért 6.45, dollárért 2.17 és osztrák schillingért 33 lejt tizettek a bukaresti tőzsdén. Egyébként bizonyosra veszik, hogy a lej továbbra is emelkedni fog.

Ismeretes, hogy a kormányválság idején megindult nagy külföldi kontremén 160 szantimra nyomta le a lej zürichi árfolyamát. Ez a zuhanási periódus, amely alapjában rázkódtatta meg Románia gazdasági életét, tíz napig tartott. Az új kormány energikus rendszabályai: a devizakereskedelem fokozatos beszüntetése, a kényszerárfolyamok bevezetése és a lejtiviteli tilalom szigorítása végre nyugalmi állapotot teremtettek a nemzetközi pénzpiacra. A kontremén visszavonult és a kormány gazdasági programjátak publikálására, valamint a külföldről felajánlott kölcsönök hírére megindult a lej gyors tempójú feljavulása, míg végül 2.10-es zürichi árfolyamon relatív stabilitáshoz jutott.

Június ötödikén a kormány gazdasági bizottsága ülést tartott a nagyobb pénzintézetek és iparvállalatok képviselőinek bevonásával. Ezen az értekezleten került nyilvánosságra, hogy a kormány 2.50 szantimos zürichi árfolyamon akarja stabilizálni a lejt. Pénzügyi körökben már akkor számoltak a lej további javulásával, mert a kivitel fokozása, különösen a jó termékeltások igen jó benyomást keltek a külföldön. Biztató jelenség volt az is, hogy a latin valuták nagy zuhanása közepette azon államok valutája, melyek Romániával szorosabb kereskedelmi összeköttetésben vannak, ugyancsak javulni látnak.

Már június 9-én 2.13-as árfolyamon zárult Zürichben a lej, amely másnap 2.14-re szilárdult. Ezzel megkezdődött a lej felfelé ívelő pályafutása a nemzetközi pénzpiacra, amint az alábbi táblázat szemléltető módon mutatja:

	lej	dollár
VI. 11-én	2.17.5	239
12 "	2.20	235
15 "	2.25	230
19 "	2.20	235
23 "	2.20	231
24 "	2.25	239
25 "	2.29	225
26 "	2.35	223
30 "	2.37	221
VII. 1-én	2.40	220

A tegnapi utótőzsdén a lejt 2.41-gyel jegyezték, amely a mai nyitáskor 2.45-re, zárlatnál pedig 2.475-re javult. Az utótőzsdén azután a lej elérte a kormány által kitűzött stabilizációs árfolyamot, a 2.50 szantimos, amely kurzuson legutóbb 1925. szeptember 30-án jegyezték a lejt. Akkor következett be a visszaesés, amely a tavaszi nagy kontreménben érte el kulminációs pontját.

A lej hirtelen és nagymértű javulása a nagyváradi piacra külföldről és nagyon sok valószínűleg kombinációra adott alkalmat. Egyesek tudni vélik, hogy a kormány nagymennyiségű pénzt bocsátott ki és ez okozta a lej hirtelen emelkedését. Az Uj Kelet munkatársa ezzel kapcsolatban abszolút megbízható pénzügyi forrásból úgy értesült, hogy a lej javulásának oka abban keresendő, hogy a külföld igen nagy mértékben érdeklődik Románia galonatermése iránt, sőt máris nagymennyiségű gabona van lekötve a külföldi piacokon.

Ezt az információt látszik megerősíteni az a bukaresti híradás, hogy az új bankjegykibocsátás kérdése ismét foglalkoztatja a fővárosi sajtót. Az „Adeverul” szerint a kormány lemondott az új bankjegykibocsátásról, ezzel szemben a „Politica” úgy tudja, hogy a parlament rendkívüli ülésének bekezdése után sor kerül az új bankjegyek kibocsátására. A kormány ugyanis állítólag módot talált arra, hogy a törvényhozás megkerülésével új bankjegyeket kibocsáthasson.

Elhízott egyéneknél a természetes „Ferencz József” keserűvíz hatalmasan előmozdítja az anyagcserét és a testet könnyeddé teszi. Több orvosprofesszor a Ferenc József vizet szívelzsírosodásnál is reggel, délben és este, egy-egy harmadpohányi mennyiségben rendeli. Kapcsolható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

* Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselet az ország minden helységében.

IROK ÉS IRÁSOK

Az új Casanova

Kalandor volt és filozófus Casanova Jakab, aki a parfüm illatát épügy kedvelte, mint a Kelet néhez levegőjét és az alpesi vidékek éles zöldjét. Ha lehetett, négyfogatu kocsiá hajtatott Madrid, Páris, Bécs, Pozsony, Varsó, vagy Konstantinápoly utcáin, hogy azután mint kiutasított „kényelmetlen idegen” toloncuton jusson ki a városokból. A milliós vagyonnak ez a kényuri káltekezője életét mint kol-dus fejezi be, valami kis kegydíjat élvez a cseh-orosz Dux várában, Waldstein gróftól, aki könyv-tárosává teszi, de akkor már annyira lezüllött, hogy gunyulódó szolgák cégtáblájává válik. Ő azon-ban a sorsnak ezt a szeszélyét nem veszi tragiku-san, inkább csak dörmög rajta, tolat ragad, hogy megírja memoárjait, amelyek azonban év-századokra világhírűvé teszik nevét. És a maga vi-gasztalására költeményeket ír és megírja ezt a vig-játékot: „A polemoszkop, vagy a régalmazás, amit könnyen felismert az emberi hidegvér.” Ebben a játékban az asszonyi erkölcsöt magasz-talja, amely éppen a költő részéről felvisszázadon át volt a legutolsóbb támadásoknak kitéve.

Nem minden műve jelent meg Casanovának. Párisban lelkiismeretes irodalomkutatók a napokban rendezték sajtó alá Casanova leveleit (Joseph Pol-lio et Raoul Vézé, Correspondance inédite de Jacques Casanova. I. 1760—1766; II. 1767—1772. Páris Jean Fort 1926). Ezekben az újonnan felfedezett levelekben egy egészen más Casanova áll előt-tünk, nem a kalandos szibarita, hanem a lehiggadt filozófus és a minden iránt érdeklődő tudós. De meg lehet állapítani mégis a levelekből, amit Ligne hercege mondott Casanováról: Csak azt nem érti, amiről beszél, csak filozófiai művei nem tartalmaz-nak filozófiát, a többi írásai azonban tele vannak bölcsesleettel. Mindegyik tele van mélységgel, ujsze-rűséggel, jellemzéssel. A tudományosság valósgos forrása ő, azonban az unalomig tulzottan sokszor idézi Homert és Horácot.

A levelek a sokoldalú velencei író sajátos is meretségeit dokumentálják. Az első levél Louis de Mural-hoz van írvéve, aki egy egészen különös ember. 1716-ban született, fia volt Bern köztársaság egyik tanácsosának, 1755-ben ő maga is tag-jává válik a kétszázak tanácsának, 1762-ben pedig Bern követévé nevezik ki Londonba, de csapodár élete miatt meg kell válnia ettől az állásától. Né-hány évvel később megint pénzbe jut, ura Thun-stättenvárának és nagy hivatali tisztségek viselője. Casanova azt írja róla, hogy „kissé bolondos”. Ő az, aki Casanovát Hallernek, a híres tudósnak fig-yelmébe ajánlja. Megejtő az a néhány sor, amivel Casanova Hallert jellemzi:

„Egészen megzavar, amikor Haller urnál éppen ebéd-dő alatt megjelentem, mert ezzel el kellett fogadnom ebédre való meghívását, amit én áltá-ban nem szeretek. Asztala pompás volt, de minden ételnél élvezetesebb a vele való beszélgetés. Egészen delikát dolog és az ember szinte kívánja, hogy szájával ne is egyék, csak beszéljen. Ez a tudós keveset eszik, bort egyáltalán nem iszik és dus asztalán az a jellemző, hogy a körülötte ülők közül egyedül ő, aki mértékletes. Vajha legalább három estendőig élhetnék e férfi társaságában. Mennyi műveltséget tudnék elsajátítani! Mennyire meg tudnám tanulni, hogy tekintéllyel, de egyben utánozhatatlan szerénységgel tudjam magam ki-fejezni!”

A levelek, a különös embernek sokoldalúságát, öltettségét, nyugtalanságát tükrözték vissza. Moczinski grófhöz írott levelében Casanova szinte a megcsömörlésig idézi a klasszikusokat, Cicert, Voltairt, Mohamedet, a Bibliát. Orlov Gregor grófhöz, Katalin cánnő kegyencéhez és Ivanovics Péter generálshoz írott levelében agrár-reformokat ajánl Oroszországnak, máskor vi-szont eljön Velence köztársaság nagyjaihoz, hogy eléjük terjesszen különös ipari terveket egy hatal-mas szappangyár felállításáról és más luxuscikkeket előállító üzemekről, amelyekkel a köztársaság régi fényét lehetne megalapítani. Majd újra Oroszorszá-ghoz fordul és naptáregységesítési javaslatára hívja fel az akkor hatalmon lévő köztársaság figyelmét. Kaunitz-nak, Mária Terézia kancellárjának is ír levelet. Ebben a levélben siránkozik és hálálkodik. Casaróvát ugyanis Bécsből kiutasították hamis kártyá-zás miatt. Kaunitz, akibe némi öszeköttetés volt, megengedi neki, hogy néhány hónapig itt maradjon, rendezze ügyeit, javuljon meg és akkor feltétlenül ott maradhat Bécsben. A levélben e kegyességért hálálkodik: „Kívánom minden ártat-

lannak, monseigneur, hogy mindig is önhöz hasonló védnökökre találjanak. Kívánom a fejedelmeknek is, hogy soha más minisztereink ne legyenek, mint azok, akik át vannak hatva az ártatlanul üldözöttek szeretetével. Kívánom, hogy csupa olyan minisz-terek legyenek az uralkodóknak, mint amilyen ön, aki soha sem informálja koronás urát, csak igaz ságozan.”

Megható az a levele, amit Thurin hatalmasá-hoz, Aglie grófhöz ír abból az alkalomból, hogy kiutasították:

„Amidőn az ön borzasztó rendeletét olvastam, senkinél nem panaszkodtam, hanem csak megérdek-lődtem, miféle karakter ön. Ucam, az egész világ egyértelműen ezerszerte jót mond önről. Hallotta n dicsérni egyenes jellemét, szive jóságát, erkölceit. Megtudtam, hogy ön irodalmi emberekkel való érint-kezésében szellemi tonát keres és általában olyan emberekkel veszi körül magát, akik fölötté állanak a tudatlanok tömegén. Elképzelhető uram, hogy egy ilyen ember proskibáljon engem, ugyisólván kiátkoz-zon és méltatlannak tartson arra, hogy részt vegyek az emberi jogokban. Mi bünt követtem el? Vajjon azért, mert köztársaságom előtt kegyvesztett lettem, már Turin kormánya is érezte velem hatalmát! Engedje megmondanom önnek, hogy Velencében

kegyvesztett lettem ugyan, de minden más állam uralkodója és minisztere szükségének tartotta, hogy nekem védelmet adjon. És kérdem Önt, vajjon a szarencsütlenséget megvédeni nem tar-tozik-e az ön elvei közé. Bajorország, Páris szívesen látják engem, a miniszterek örömmel fogadtak, sőt meghívták vendéglátó házukba is. Lothringiai Károly herceg azt mondotta, hogy örökké Brüsszelben lakhatom és Köln hercege való-sággal el volt ragadtatva, amikor velencei dialek-tusban adtam elő előtte verssimt. Sőt öszentsége a pápa is szívesen üdvözöl, amikor Rómában voltam. Csak ön lenne az, aki nem tűr meg országá-ban? Ő az, aki villámát hajította felém, holott módjában van visszavenni azt. Hiszen, ha minden ország úgy viselkedne, mint ön, vajjon hová me-hetnék. Mert Velence kiutasít, azért száműzött le-gyek az egész földtekéről? Velence köztársasága bizonyára szívesen lát engem a turini aziliumban, semmint mint szabadember Szambulban, turbánnal a fejemen.

A levélnek ez a befejező része fenyegetés volt arra, hogy áttér az izlám vallásra, ha nem adtak letelepedést Turinban. Ez az igazi Casanova. Hízel-gés és egytuttal szemtelen fenyegetőzés. Magalázko-dás és pökhendiség. B. Sz.

Averescu nyílt színvallásra szólította fel a Goldis-párt minisztereit

Komolyan számolnak vele, hogy Lupu belép a kormányba. A nemzeti párt krízise

(Bucuresti-Bukarest, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A román belpolitika életében a nyári szünet alatt előreláthatólag rendkívül ér-dekes új csoportosulások fognak bekövetkezni, amelyek a romániai pártélet mai zavarosságát nagymértékben tisztázni fogják. Fuziókról, kollaborációkról és pártszelenciókról folynak nagyban tárgyalások a kulisszák mögött és majdnem bizonyosra vehető, hogy az őszi parla-mentli ülészek egészen új erőviszonyokat fog találni. A politikai kombinációk, amelyek kö-zeli realizálásra várnak, a következőképen cso-portosíthatók:

1. A Goldis-csoport és az Averescu-párt helyzetének tisztázása.

2. A parasztpárt Lupu szárnyának a kormányval való kollaborációja, illetőleg tuziója.

3. A nemzeti párt Argetoianu, illetőleg Jorga frakciójának kiválása.

4. A nemzeti és liberális párt fuziója.

Mindezen kombinációk tekintetében igen intenzív tárgyalások folynak az egyes pártve-zetőrégek között és nem lehetetlen, hogy egyik-másik kérdés még a jelenlegi parlamenti ülés-zek lezárása előtt végleges rendezést nyer. A különböző tárgyalásokról ma a következő jelen-tések érkeztek:

A Goldis-probléma

Jólétesült bukaresti körök szerint Ave-rescu miniszterelnök felkérte Lepadatu, Goldis és Lupus minisztereket, hogy tisztázzák hely-zeteiket a néppárt irányában. Állítólag fel-kérte őket arra, hogy iratkozzanak be a nép-pártba, míg erdélyi szervezeteik csatlakozzanak a néppárt erdélyi fiókjaihoz. A tárgyalások még folynak s a lap szerint még a mandátu-mok optálása előtt tisztázódni fog ez a kérdés. A lapok azt is tudják, hogy ha visszautasítják Averescunak ezt az ajánlatát, mind a három miniszter be fogja adni lemondását.

Az új miniszterek kinevezésére a legújabb elhatározás szerint a parlament ülészeke után közvetlenül sor kerül, mert Averescunak az a felfogása, hogy a miniszterek a nyár folyamán elő kell hogy készítsék törvénytervezeteiket az őszi politikai kampányra.

Lupu belép a kormányba

Lapjelentések szerint a néppárt és Lupu dr. között tárgyalások folynak kollaborálásra. Állí-tólag Lupu hajlandónak mutatkozott az együtt-működésre s nem lehetetlen, hogy Lupu két-három hívével együtt belép a kormányba. Ez a hír már hetek óta erősen tartja magát és egyik fél sem adott ki még cáfolatot. Lupu elhatározása arra vezethető vissza, hogy ő és frakciója minden kapcsolatot meg akar szakí-tani a nemzeti párttal, míg a parasztpárt többi vezetői továbbra is a várakozás álláspontjára akarnak helyezkedni. Lupu rendkívül el van keseredve a sorozatos kudarcok miatt, amelye-

ket szerinte a nemzeti párttal való kollaboráció miatt kellett a parasztpártnak elszenvednie s ezért radikálisan akarja most már biztosítani frakciójának politikai érvényesülését. Ha Lupu és a kormány között csakugyan sikerül létre-hozni valamelyes megegyezést, úgy ez a kor-mánynak radikálisabb irányban való orien-tálódását is maga után fogja vonni.

Ujjal kitérik a Jorga-pártot?

A fővárosi lapok egyre komolyabban írják azt, hogy Argetoianu és hívei kilépnak a nem-zeti pártból és megalakítják, illetve ujjalakít-ják a régi Jorga-pártot. Argetoianu volt bel-ügyminiszter ma nyilatkozott: a Rapid munká-társának és ezeket a híreket a leghatározottab-ban megcáfolta.

— Kilépésről szó sem volt — mondta — és

Arböröm
üdeségének titka
a naponta használt

JSJS
PUDER
KRÉM-SZAPPAN

csupán azt
tázdójanak
désék. Ilye
figye is. Ha
teljesítését
azt, hogy ő
megbontuk
ként a napo
nap értekez
teendő intéz

A Magas
nizsterelnöksé
fezes ember s
névjegetem v
— Ön cíe
— Igen,
— Volna
írna... Herz
szultán idejéb
— Mega
sietve félveor
szabembe nyu
bálom beszéde
— Ez ne
körülne. —
— Voltam
— Igen, ő
vége a minisz
mehetünk inn
domhoz, ott eg
elbeszélgetünk.
— Neje is
Az arca lá
— Ne ejt
szik, nem isme
— Bocsan
A következ
kanyardunk.
és elindultunk
zeten ültünk é
közben hároms
a limonádésfi
visszhangzott a
kiáltásaitól. Ki
szólt. Jobban
lid arca van, n
Amikor az
ideig a kikötő
pasa irányába
jutottunk, míg
és megállított.
gött egy felvi
gyorsan vissza
gyünk fel egy
keménység, egy
rökdohány. He
megindítani a
— Hát ké
Kinézek az
slattunk.
— Én ak
mert magához
dőlött átírat
hogy egy zsidó
hogy Paleszíná
— Tettek
tására?
— Két ma
a palotáig. Szé
szürke ló volt
voltam itten és
tőzkodtam, am
siettem a lépcső
leszállásnál.
— Hogyan
— Gyönyör
kálta, szép, fics
rajta, fején pub
Az arca mosoly
a fagóteremig
utközben a laké
mennyien csak
Herzl, az azt h
Az előcsarokban
lynyjt és azután
— Az hogy
— Ön még
elkomolyodik —

csupán azt akarjuk, hogy a pártban belül tisztázódjanak az egyes régiók huzódó függő kérdései. Ilyen kérdés például a pártelnökség ügye is. Ha vannak is követeléseink és azok teljesítését erőlyesen kívánjuk, még nem jelenti azt, hogy díszidálni akarunk, hogy ezáltal megbontsuk a nemzeti párt egységét. Egyébként a napokban Marienbadba utazom és a tegnapi értekezletünkön csupán a nyári szünet alatt teendő intézkedéseket beszéltük meg. Minden

kombináció, amit ehhez az értekezlethez fűztek, nem egyéb a lapok fantáziájánál.

Titulescu ma délelőtt hosszabbban tárgyalt Maisnerrel, a kamara korelnökével. A tárgyalásokról kiszivárgott annyi, hogy Titulescu hajlandónak mutatkozott aktív részt venni a belpolitikában, ha neki elsőrendű szerepkört juttatnak. Titulescu egyébként újabban is megcáfolta azt a hírt, mintha ő a kormányba belépni volna hajlandó.

Egy újságíró vallomását

Egy lakáj a Magas Portán, aki Herzl-t Abdul Hamid elé kísérte

A Magas Portán, ahol a régi Törökország miniszterelnöksége működött, ottjártamkor egy idősebb, fejes ember szólított meg, aki egy órával előbb a névjegyet vitte be Daniel beyhez.

— Ön cionista laptól van?

— Igen, miért érdeklődik?

— Volna nekem egy érdekes emlékem, ha megírná... Herzl Tivadarról, aki még Abdul Hamid szultán idejében járt itt.

— Maga látta őt? — kérdezem kíváncsian és sietve félreonom egy árkád alá. Egyidejűleg a szobába nyulok és finom havanna szivarral próbálom beszédessé tenni.

— Ez nem jó hely — mondja óvatosan és körülnéz. — Volt már benn Daniel beyé?

— Voltam.

— Igen, ő fogadta őnt? Akkor ugylátzik, vége a minisztertanácsnak. Ebben az esetben el is mehetünk innen. Átviszem őnt Üszküdarba családhoz, ott egy törökkává mellett kényelmesen elbeszélgetünk.

— Neje is van?

— Az arca lángvörös lett.

— Ne ejtse ki ezt a szót uram! Ön, ugy látzik, nem ismeri a Koránt.

— Bocsánat.

A következő pillanatban már a galatai hid felé kanyarodtunk. Egy kis helyi hajóra szálltunk fel és elindultunk a Márványtenger irányába. A fedélzeten ültünk és minthogy nagyon meleg volt, utközben háromszor vettem egy egy pohár üdítő italt a limonádésfiutól. Aninilimun!... Aninilimun! visszahangzott a hajó a kis török édességesgyerekek kiáltásaitól. Kísérom egész idő alatt egy szót sem szólt. Jobban megnézem: hatvanéves lehet, jó szelid arca van, nyílt tekintete.

Amikor az üszküdarí parton kikötöttünk, egy ideig a kikötő mentén haladtunk, azután Haidar pasa irányába tértünk ki, mindenféle sikátorok közé jutottunk, míg végre utitársam megfogta karomat és megállított. Fejem fölött két rácsos ablak, amögött egy felvilágosított nő szempár, amely azonban gyorsan visszahúzódik. Kis kanyargós lépcsőn megyünk fel egy puha szobába, csupa puffok, semmi keménység, egy kis asztal, azon kávékészlet és törökdohány. Helyet foglalunk és szeretném azonnal megindítani a beszélgetést.

— Hát kérem, most aztán... mondja...

Kinézek az ablakrácsra, a Márványtenger zúg szattunk.

— Én akkor a Jiidiz kioszkban szolgáltam, mert magához a szultánhoz voltam beosztva. Egy délelőtt átirat érkezett a bécsi török követségtől, hogy egy zsidó ur fog ideérkezni, aki tervbevette, hogy Palesztinát visszaszerzi a zsidó nép számára.

— Tettek valami előkészületeket a fogadtatására?

— Két magasrangú állami fő isztviselő kísérte a palotáig. Széles batárán jöttek, amely elé két szürke ló volt fogva. Én akkor olyan lakájféle voltam itten és éppen a palota előcsarnokában tartózkodtam, amikor a fogat előállott. Azonnal le siettem a lépcsőkhöz és segítettem a vendégnek a leszállásnál.

— Hogyan nézett ki Herzl?

— Gyönyörű, sudár alakja volt, fekete szakáll, szép, finom megjelenés. Fekete redingót volt rajta, fején puha fehér kalap, kezén fehér kesztyű. Az arca mosolygott. Felkísértem a palota lépcsőin a fogadóteremig. Olyan feltűnő jelenség volt, hogy utközben a lakájok és a ceremóniamesterek valamennyien csak őt nézték. Aki nem tudta, hogy ez Herzl, az azt hitte, hogy valami nyu ati fejedelem. Az előcsarnokban idáig nekem kalapját és kesztyűjét és azután kíséreléssel bevonult a fogadóterembe.

— Az hogy néz ki?

— Ön még nem látta? Ó, igaz — és egyszerre elkomolyodik — hiszen azóta... De akkor még

pompájában volt itt az élet. Az a terem csupa keleti ragyogás, csupa szín és méltóság. Herzl itt foglalt helyet egy nagy, omlós fotelben. Én az ajtóban álltam. Vártam, hogy a vendég nézdelődni és kérdézködni fog, de egyszer sem állt fel és nem szólt egy szót sem. Olyan nyugodtan ült ott, mintha egész életét királyi fogadótermekben töltötte volna. Fejét, emlékszem, néha lehajította, elgondolkodott, látszott, hogy ez nem egy olyan udvariassági látogatás, amilyennek napon a tanuja voltam, hanem hogy itt valami komoly ügyről van szó.

— A fogadóteremből be lehetett jutni a szultán dolgozószobájába?

— Igen, az egyik nagy ajtó odavezetett. Körülbelül egy félóra várakozás után ez az ajtó megnyílt és a szultán személye körüli minisztere jött Herzlért. A vendég azonnal felemelkedett helyéről és egyenes, határozott léptekkel Abdul Hamid dolgozószobájába felé indult.

— Meddig maradt benn Herzl a szultánál?

— Erre bizony már pontosan nem emlékszem. Sokáig. Talán egy óránál is hosszabb ideig. Amikor kijött, kissé fáradtnak látszott, de arca újra mosolygott. Később hallottam, hogy a szultán nagyon kegyesen fogadta.

— Az audiencia után szonnal eltávozott a palotából?

Egyideig még az éppen ottlévő miniszterekkel beszélgetett, akik valamennyien gratuláltak neki. Előhoztam megint a kalapját és a keztyűjét és ami-

Anghelescu, mint a kisebbségek védangyala

A kamara folytatja az igazolási vitát

Bucuresti-Bukarast, július 2. A kamara tegnapi ülésének folytatása során Anghelescu a durastori választásról szólva, azzal vádolta a kormányt, hogy terrorizálta a bolgár lakosságot.

Goga Octavian: A komitácók betörései ellen intézkedésekre volt szükség. Hazafiatlan dolog így beállítani ezt a kérdést a parlamentben, csak anyagot adnak a bolgár sajtónak.

Anghelescu megállapítja, hogy a kormány előbb egyezkedni akart a cseriliteri bolgár párttal, mint a többi kisebbségekkel, s amikor nem sikerült a megállapodás, akkor üldözni kezdte őket.

Goga: Ez téves, mi utasítottuk őket vissza. Mantu Gyula: Cseriliterben bolgár komitácók voltak, hát Hunyadban?

Goga: Majd erre is felelek annak idején! Anghelescu befejezi beszédét és kéri a durastori választás megsemmisítését.

Turda tiltakozik a sajtó eljárása ellen, amely a parlamenti tudósításokból kihagyja a kormánypárti képviselők felszólalásait. Kéri a sajtó megrendszabályozását.

Madgearu és Davila védelembé veszik a sajtót, mire Meissner korelnök felhívja az újságírókat, vegyék revízió alá elhatározásukat.

A kamara mai ülésén Papacostea választott Magdearu tegnapi beszédére. Kijelentette, hogy a néppárt nem erőlködött azon, hogy a parasztpárttal kollaborációt hozzon létre. Tény az, hogy Stere háromszor találkozott Averescuval, de már a második megbeszélésen a tárgyalások meghiusultak és a harmadik találkozásnak egész más tárgya volt.

Madgearu: Averescu 1924-ben fuzióra akart lépni a parasztpárttal, de Stere visszautasította ezt, mert a nemzeti párttal tárgyalt a párt. Papacostea leleplezéseivel indiszkréciót és gyengéltelenséget követett el.

Niculescu közoktatásügyi miniszter kifejti, hogy a néppárt intenciója volt egy nagy ellenzéki párt létesítése, de ez az intenció nem teljesedett be.

kor indulni akart, visszakértem kocsijához. Nem fogom elfelejteni sose, hogy hozzám is milyen kedves volt, azt mondta „Merci“ és a jó ember tekintetével nézett rám. A következő pillanatokban a batár már megfordult és a Bosporus partján vágatott vissza Pera felé.

Házigazdám most ellálgatott az emlékezéssel. Mindketten elgondolgtunk.

— Igy... mondom... hát így volt.

— Igen... Régi história. Nem tudja mi lett belőle?

— Kiből?

— Herzl urból...

— Herzl urból?... Hát hiszen... ő régen meghalt!

— Ó!... meghalt?

— Valóban. Husz esztendeje.

— Milyen kár!... Bizony, bizony, nagy kár... Derék ember volt és azt hiszem nagy ember is volt.

— Hát maga nem tudta?

A Márványtenger hullámsait hirtelen erősebben halljuk. Kinézek. A hullámok a ház lábait mossák. Török barátom az egyszerű, öregedő ember lomhaságával néz maga elé.

— Nem tudtam... nem tudtam... Én azt hittem, hogy az ő a már megkoronázták őt a zsidók. Mert annak volt ő teremve, bizony, fejedelemnek. Én azt már akkor láttam... No és a terve... megvalósultak?

— Persze — mondom — ugyanugy, ahogyan elképzelte. Ma már a zsidóknak is van hazájuk.

— Lám, lám...

Egyhanguan ülünk, most már nincs semmi mondanivalónk. Házigazdám felemelkedik a puffról, amelyen eddig kuporgott és kávéval tölt meg egy csészét. Egy nargilét is elibém tol. A hosszú gummicső végét számba veszem, ő addig friss dohányt és paraszt tesz az üveg nyakán lévő rostélyba, azután ő is előszedi a maga nargilét, kávé is tölt magának és visszaguggol mellém a földre. A szomszéd-szobában fiatal felesége énekel, az a villanó szem-pár, amelyet érkezésemmel láttam. Az ablakon túl látom a hajókat, amint a Dardanellák felé siklanak. Szüresöljük a kávé, szívjuk a nargilét és nem szólunk egy szót sem. Elfogódottak vagyunk, mert úgy érezzük, hogy Herzl alakja tölti meg a szobát.

Ben Ami.

Muscelmegye került sorra az igazolási vitában. Mirtó parasztpárti szólt fel. Birálja a lefolyt választásokat és elsősorban a liberálisokat tekinti bűnösöknek, akik a közigazgatást szomorú nevelésben részesítették. Kifejti, hogy Stefanescu tábornok csendőrségi parancsnok rendelete a büntetőtörvénykönyvbe ütközik.

A szenátus mai ülésén elfogadták az igazolóbizottság előterjesztését a meg nem támadott mandátumokra vonatkozólag, majd megkezdték azoknak a kerületeknek igazolási vitáját, amelyek ellen petíciók érkeztek be.

Először Bihar megye került sorra. Pop Ghitza nemzeti párti ismerteti az ellenzéki választókkal szemben a választás során elkövetett erőszakoskodásokat és szabálytalanságokat és kéri a választások megsemmisítését. A szenátus elvetette a petíciót.

Ezután az aradi szenátormandátumot tárgyalták, ahol Barabás Bélát választották meg. Mironescu nemzeti párti előterjeszti a petíciót. Kifejti, hogy okmányokkal tudja bizonyítani a választás során elkövetett visszaéléseket. Kifogása van Barabás Béla személye ellen is, aki a választás során irredenta propagandát űzött. — Felhívja a szenátus figyelmét arra, hogy Barabás még saját, Aradon megjelenő lapjában is irzultálni merészelt a román paraszton. — Kéri mandátuma megsemmisítését.

Sándor József szólt fel Barabás védelmében. Kifejti, hogy Mironescu vádjai alaptalanok és Barabás multja nem ad okot gyanuításra.

Budapestre utazóki!

60 lejes magyar vizumot

és félúru vasúti jegyet (oda vissza) Kolozsváron kizárólag a Fötéc 1 szám alatti menetjegyirodában szerzethetik be.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes orvosi és bányászati zsidó kongresszus naplóját
Szerkesztik: Giszka János és dr. Marica Ernő
Főszerkesztő Dr. Marica Ernő
Az Uj Kelet elnökeinek elnöksége és a leírás
segítségével megadják meg.

A mai naptár

A jubiláló Tel-Aviv

Ennek a néhány sornak csak úgy volna igazán értelme, hogy minden mondatához és minden szavához külön illusztrációk szolgálhatnának magyarázatot. A földkerekség egyik kicsiny boldog pontján, a mai napon nagy jubileumi öröm tárgyát képező zsidó arcokon és bizalmas megelégedettséggel tekintenek szíjjel a zsidó szemek. Ma, július harmadikán van husz esztendő évfordulója annak a napnak, amikor Zsidóország első zsidó városának, Tel-Avivnak első alapkövét lerakták. Husz esztendővel ezelőtt sivar homokszivattyú: ma Palesztina legéletesebb városa, zsidó városa, ahol az utcaszélben mindenki zsidó. Mindezt azonban annyiszor megélték már és annyiszor illusztrálták már képekkel, hogy unalmas és méltatlan dolog volna, a mai jubileumi napon újra végig kérdezni rajta. Nem, — ma az első alapkövetéltől évfordulója van, — erről az alapkövetéltől illik néhány szót szólni. Aki a husz esztendővel ezelőtti homokszivattyúra gondol és Tel-Aviv mai képét, széles, nyílegyenes utcáit, parkjait, hatalmas középületeit, iskoláit, virágos kertekkel körülvett villáit és az utakon szakadatlanul nyüzsgő, életét látja, az önkénytelenül Amerikára gondol. Amerika hozzászólatott bennünk, hogy ahhoz a gondolathoz, hogy hatalmas városok, máriól-holnapra és a földből nőnek elő, mint tavaszi eső után a gomba.

A városalapítók tavaszi esője: a pénz és Amerika hozzászólatott bennünket ahhoz, hogy pénzrel csodákat lehet művelni. De aki Tel Aviv látására Amerikára gondol, az mégis csalódik. A csoda itt is megtörtént, de a csodateremtő varázserő, nem a pénz volt. A mi Tel Avivunk nem hatalmas pénzkoncernek parancsára nőtt ki a földből — ha így volna, akkor ez a mai jubileum a pénz ünnepevé alakonyulna le. Nem, — Tel Aviv téglát emberek és tőmegek verejtéke ragasztotta össze házakká és az utca kövei, talán a sok keserves csalódásoktól lettek olyan kemények. De tud verejtéken, tud csalódásokon és egyének magrokéasán: Tel Aviv áll a zsidó tenger mosolygó partján és utcáinak nyüzsgése harsogva hirdeti a Jaffára befutó oceánjáró gőzösöknek — nem a pénz, — hanem a zsidó munka, a zsidó lelkesedés diadalát. Ez az, ami Tel Avivot zsidó városból a zsidóság városává emeli és ez az, ami Tel Aviv mai jubileumi ünnepe az egész zsidó nép ünnepevé teszi. Tel Avivban a mai napon bizonyára nagy népgyűlések, ünnepi felvonulások és hálaadó templonjárások vannak. A messzi észélszórás ezer napi gondjai közül egy pillanatra oda röpül a mi lelkünk is, ünnepeink az ünnepeikkel, forró készítményekre zsidó utcaszéllel és zsidó polgármesterrel — egy pillanatra magunkhoz öleljük a mi városunkat, a zsidó nemzeti akarat és a zsidó munka diadalának első szimbólumát.

g. j.

— Szinajába költözött át a királyi család. Bukarestből jelentik: A királyi család nyári tartózkodására végleg Szinajába költözött. Ferdinánd király július 12-én utazik Franciaországba, Mária királyné pedig Bléde megy, ahol két hétig lesz vendége a jogoszláv királyi párnak. Onnan visszavérve a királyné egy hónapig Szovátán fog kúrát tartani.

— Az angol trónörökös feleségül veszi a fonsz spanyol király leányát. Madridból jelentik: Az egyik san-sebastianoi lap szerint a walesi herceg megkérte Alfonz spanyol király leányának, Beatricenek kezét. Ezzel függ össze a spanyol király londoni látogatása.

— Smith pénzügyi főbiztos nem fogadta el a magyar kormány által felajánlott honoráriumot. Budapestről jelentik: Smith Jermán, aki a népszövetség megbízásából ellenőrízte Magyarország pénzügyi helyzetét, végleg elutasított Budapestről. Távoása alkalmával a kormány részé-

Caillaux nem nyom több bankjegyet

A Francia Bank aranytartalékát használják fel a frank megmentésére.
Az új Briand-kormány csak kegyelemből élhet egy héttig

(Páris, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától). Eppen egy hete, hogy a Briand-Caillaux-kormány megalakulásával megoldást nyert Franciaország legnehezebb kormányválsága és már is rajzanak a hírek az újabb kormányválságról. A kamara és a szenátus folyosóin, valamint a sajtóban is csak arról van szó, hogy az új kormány helyzete veszélyes. Vannak hangok, amelyek a kormány bukását már a jövő keddre jósolják. Ez a sötét jólat ugyan azoknak a kívánsága, akik szeretnék, hogy a kormány megbukjék, tény azonban mégis, hogy parlamenti körökben már is komolyan latolgatják a Briand-kormány utódját.

Egyes lapok a következőkben jelentik a hírlyztet: Briand és Caillaux kedden megkapták a többségtől a kormány egyhetes élet tartamára bejósolt határidő kegyelmi meghosz-

szabítását, de már most látható, hogy milyen gyöngye lábón ález a többség. Az „Information” megbízható helyről azt az értesülést kapta, hogy Caillaux a jövő hét kedden pénzügyi programjának kifejtésénél a következő két megoldási lehetőséget fogja a kamara elé terjeszteni: vagy külföldi hitelekkel stabilizálják a frankot, ebben az esetben az Amerikával kötött adósság egyezményt okvetlenül ratifikálni kell, vagy pedig a Francia Bank aranytartalékát használják fel a frank megmentésére. Caillaux a kamrát nyit választásra akarja kényszeríteni és pozitív felhatalmazást fog kérni arra, hogy vagy az egyik, vagy a másik megoldását válassza. Az inflációt minden körülmények között el akarja a kormány kerülni.

A radikális szocialista párt Herriot beszéde után elhatározta, hogy támogatja Caillauxt.

Kolozsvár városi tanácsa elmozdította állásából a villamosmű igazgatóját

Bűnügyi és polgári uton jár el a város Roata Vasile ellen

(Cluj-Kolozsvár, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár törvényhatósági tanácsa pnteken ülést tartott, amelynek szanzációja az, hogy Roata Vasilevel, a villamosművek igazgatójával az ellene emelt ismeretes vádak ügyében delegált vizsgálóbizottság javaslata alapján a város a szerződést felbontotta és elrendelte a vizsgálat kiegészítését, hogy annak eredménye alapján a villamosművek igazgatójait ellen egy bűnügyi, mint polgári uton eljárjanak. Ezzel a villamosművek régóta húzódozó kérdése megoldást nyert. Mindenesetre érdekes, hogy a határozat után néhány percre az egész városban egy adott pillanatban elaludtak a villanyok...

A tanácsülés első pontjaként a város egy millió dolláros kölcsöne szerepelt, amelyről közgazdasági rovatunkban számoltunk be. Ezután második olvasásban ismertette dr. Kertész Jenő jogügyi tanácsos a város különböző pártait, amelyeknek többségében bizottságok kiküldését határozta el a tanács.

A deluláni ülést a villamosművek igazgatója elleni vizsgálat eredményének ismertetése és megvitatása töltötte ki. A vizsgálóbizottság jelentését és Roata igazgatónak az egyes vádpontokra tett észrevételeit dr. Kertész tanácsos ismertette.

A vádak részletes ismertetése után a városi tanács jogügyi bizottságának véleményét ismertetett felajánlott és hivatalosan megállapított honoráriumát nem fogadta el, hanem azt a magyar pénznyezetek szanálására ajánlotta fel. A magyar kormány Smith nobilis gesztusára azzal válaszolt, hogy a szabadforgó összegből olyan alapítványt létesített, amelyből a budapesti műegyetem két erre érdemes diákja minden évben tanulmányutat tehet az Egyesült Államokba.

— Painlevé szerint a rádió okozza a sok esőt. Párisból jelentik: Painlevé volt miniszterelnök, aki különben kitűnő fizikus és matematikus, a rendellenes időjárásra kijelentette, hogy véleménye szerint a rádióval van összefüggésben. Szerinte ha egy légmentesen elzárt, teljesen átlátszó levegőjű szobába rádió telefonikus emissziókat vezetünk, néhány pillanat alatt apró vízecseppek csapódnak le a szobában lévő tárgyakra. A rádió használatát a mai formában az időjárásra károsan befolyásolnak tartja.

— Megállapították a tisztviselők fizetésrendezésének kulcsát. Bukarestből jelentik: A tisztviselők fizetésjavítását a következő alapon fogják kiszámítani: Az illető fizetési kategória 1914 évi fizetésének 40-szeresét veszik alapul, mint ideális fizetést. A jelenlegi és az ideális illetmény közötti differenciát minden egyes tisztviselőnél megállapítják és a differencia

mentette dr. Kertész, Christea főmérnök és Corlariu mérnök technikai szakértők megállapították, hogy Roata igazgatónak a villamosmű élel maradása nem vezethet jó végre.

A jogi tanács azonban kimondotta, hogy a Roatával, bár nem tekinthető mérnöknek, kötött szerződés csak úgy bontható fel, ha a vizsgálatot kiegészítik, mert a meglévő adatokból nem tudja megállapítani Roata rosszhiszeműségét. Ezzel szemben Simon tanácsos az első felzólaló, megállapítja, hogy Roata igazgató bűnös, a várost milliókkal megkárosított, javosja tehát szerződése megsemmisítését, a bűnvádi eljárás megindítását és a város kártalanítását biztositéskül kér bűnügyi zárlatot Roata vagyonára.

Több hozzászólás után a városi tanács titkos szavazás után 20 szavazattal 4 ellenében dr. Boila Romulus és dr. Fischer Tivadar javaslatára kimondotta, hogy Roatával a szerződést felbontja, az esetleges bűnügyi és polgári eljárás lefolytatása céljából a vizsgálatot kiegészíti. Egy szavazatot megsemmisítettek.

A határozat után Osvada felszólalására kimondotta a tanács, hogy a villamosmű igazgatói székét megüresedettnek deklarálja és megbizsa az állandó választmányt, hogy annak vezetéséről gondoskodják. Az ülést ma folytatják.

15 százalékát kapják a tisztviselők fizetésjavítás gyaánt. Az így felosztandó összeg 600 milliót tesz ki, 40 millió jut a nyugdíjasoknak. Minden egyes minisztérium külön bizottságra küldött ki a fizetésjavítás kiszámítására. Ezt a javítást pótlék gyanánt kapják a tisztviselők decemberig, amikor az 1927. évi költségvetésbe állítják majd az emelést.

— Doktorrávatás. A cluji román tudományegyetemen tegnap avatták fel az összes orvostudományok doktorává Herschkovics Ferencet, a zsidó menta, valamint az Ezra elnökét és Grünwald Ernőt.

* A „Tungram” izzólámpák takarékos áramfogyasztása, jó világítás mellett csökkenti a havi kiadásokat.

Csomagoló celuloza

Képviselet és lerakat

Hartig & Hienz
Cluj-Kolozsvár

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha **Mária szeplő krém-et** használnak. Hatásáért felülöség! Fehér, ártalmatlan, **Ára 30 L.** Kapható Clujon: Rózsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Oradlea Mare: Apollo drogueria

Főlerakat: Császár gyógyszerár, Tg. Mures, Albina-palota, 8 tégelynél díjmentes postai szétküldés.

Férfi fehéreneműek mélyen leszállított árakban **Breuer, Piata Unirei 8.**

— Orv
vári volt m
rendeléseit
megkiszáde.
5-54.

— E.ö
ceu nokba
vezetése ala
1926-27.
5-9 ig mi
iskolshelyie
utca 8. sz.

— Bor
szumátrák
A szumátr
kerülnek
Rading ne
hársorok o
teg az áldo
vonatot a
ő szes utas
tongó szak

— Kiu
ton. Páris
szerint a m
dis bula tör
kelők élere,
lakoztak ho
ből is. A f
rapülősziag
Éjjel-nappal
Székhelyük,
tak le, ame

— Tö
ban. Páris
szág grand
közponi ko
tartott az
rések ellen.
életem hely
állapítanom
nem volt E
francia zsid
szerencse, h
beteli. E j
síg, egyéni
propaganda,
megindult.
módon elv
fiatal zsidó
sígót aláás
gún kijelent
munkának

— Öt
cirkuszbo
vendégszer
elszabadul
az utcán.
A városban
cirkusz sz
elfogta az
vette a re

— A r
nek az E
jelentik: T
Szovjetorosz
sen utlevél
Ligája boc
lamuk nem
hogy a mag
utlevelet a
részlet fordu
Jogok Ligá
Nansen-féle
lyet Károly

— A B
adók beh
Nationala fe
inkasszó sür
banknál lév
termés finan
zésére álljon
hajtasát fog

a
julio

Belé

KÖZGAZDASÁG

Az erdélyi és bánáti munkaadók megfélebbezték a betegsegélyző díjak 100 százalékos emelését

A regáiban most is a régi járulékok vannak érvényben. A munkásoknak orvossal és gyógyszerrel való ellátása nem javult

(Cluj-Kolozsvár, július 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta annak idején az Uj Kelet, hogy a legfőbb munkásbiztosítási tanács Temesváron tartott ülésén elhatározta a munkásbiztosítási járulékoknak százszázalékos felemelését. Az erdélyi és bánáti munkaadók, akik a munkásokkal egyenlő részesedéssel járulnak hozzá a munkásbiztosítási díjakhoz, már akkor csak feltételesen egyeztek bele a díjak felemelésébe, minthogy a munkásbiztosító pénztárakkal szemben a múltbeli kifogások alapján jogos bizalmatlansággal viseltettek.

A százszázalékkal felemelt munkásbiztosítási díjakat július elsejével Kolozsváron és Brassóban élebe is léptették. Ennek ellenére a munkások orvosi ellátása a betegsegélyzőpénztárak által egyáltalán nem javult meg. Ez indította az erdélyi és bánáti munkaadók szervezeteit arra, hogy a felemelt hozzájárulások ellen feletbezéssel forduljanak Trancu Jasi közmunkügyi miniszterhez. A memorandum, amelyet a kolozsvári, brassói, sadi és marosvásárhelyi UGIR szervezetek írtak alá, a

munkaadók kifogásolják, hogy a 100 százalékkal felemelt betegsegélyző-díjakat csak Erdély és Bán-ság területén léptették életbe, míg a régi királyságban ugyanazok maradtak. Ilyenformán tehát az erdélyi munkások 100 százalékkal többet fizetnek regái szakszervezeteknél az országos betegsegélyezési alpra, holott abból minden munkás egyformán részesedik.

Ennek az igazságtalan elbánásnak megszüntetése a munkaadók csak 25 százalékkal hajlandók hozzájárulni a betegsegélyző díjakhoz és követelik, hogy a munkások napi betegpénzét olyan arányban emeljék fel, hogy az ezen díjakból Erdély és Bán-ság területéről befolyó évi 38 millió lejt teljesen az erdélyi és bánáti munkások javára fordítsák. Követelik ezenkívül a munkaadók azt is, hogy a munkások jobb orvosi kezelésben és gyógyszerrel való ellátásban részesüljenek.

A munkügyi miniszter döntése elé negy várokozással tekinthetnek az erdélyi és bánáti munkaadók.

† Kolozsvár elfogadhatatlannak találja az egymillió dollár kölcsön feltételeit. Annak idején az Uj Kelet több cikkben foglalkozott azzal az egymillió dollár kölcsönrel, amelyet egy angol bankház közvetítésével kért felvezetni Kolozsvár investálási célokra. Hosszú tárgyalások és kalkulációk után a kölcsönügy holpontra jutott. A mai városi közgyűlésen Osvada C. Vasile helyettes polgármester ismertette az amerikai kölcsön ügyét. B-jelentette, hogy az ajánlattevő pénzintézet kolozsvári kép-

viselőjétől, dr. Venter ügyvédől a városi tanács ma megkeresést kapott, melyben közli, hogy a New Yorki Trust Company jogtanácsosa, dr. Miszajevszki ügyvéd csak július 8 án érkezik Kolozsvárra, ha előzőleg a tanács a szerződéstervezetet a belügyminiszter által jóváhagyatja és egyúttal a kölcsönre kibocsátandó értékpapírok szelvényeinek adómentességét garantálja. Ezek a feltételek — mondotta Osvada — teljesíthetetlenek, mert hiszen a kormányt a város tanácsa nem kötelezheti arra, hogy a

szerződéstervezetet jóváhagyja, arra sem vállalhat garanciát, hogy az adómentességet biztosítja. A város a felveendő kölcsön ellenében feljújta fedezetül 84 millió lej értéket képviselő ingatlanait és vállalta, hogy a kölcsönt kamataival együtt megfizeti. Más kötelezettséget nem vállalhat és ezért úgy látja, hogy a kért feltételeket nem lehet teljesíteni. Osvada előadásához dr. Boila egyetemi tanár szólott hozzá, majd a helyettes polgármester közölte, hogy noha a múlt év decembere óta folyó tárgyalások a kölcsön perfektválása tárgyában, még semmi pozitívum sem történt és úgy látja, hogy a kölcsön nem komoly. Mindazonáltal javasolta, bizza meg a közgyűlés az állandó választmányt azzal, hogy az összehívott és az ajánlattevő pénzintézetrel tartsa fenn és július 15 ére tegyen jelentést. A közgyűlés Osvada javaslatát elfogadta és július 15 re rendkívüli közgyűlés összehívását határozta el, amely véglegesen fog dönteni az omnibusz kölcsönügyben.

† Hamis dollárokat terjesztenek Romániában. Bukarestből jelentik: Jasiban elfogták a bécsi dollárhamisítók egyik ügynökét, aki 2 dollárosokból átalakított 100 dollárosokkal operált. Bevallása szerint a bécsi piacon hamis hazai dollárok is vannak forgalomban.

† A román petróleum és az olasz kőolaj. Bukarestből jelentik: Durazzo márkú bukaresti olasz követ tegnap megtekintette a Prahova völgyében elterülő petróleumvidékeket. Ezt a látogatást gazdasági körökben az olasz kölcsönrel hozták összefüggésbe. Durazzo márkú most azt közli, hogy a petróleumvidékeken történt látogatása teljesen magánteremtésű és nincs összefüggésben az olasz kölcsönrel. Itt említjük meg, hogy a Ba'coi-Corsanza közötti petróleumvezeték helyreállítási munkálatait, amelyek a háború végével még nem fejeződtek be, újból folytatják.

† A cseh cukorgyárosok autókkal akarják kikényszeríteni a vasuti tarifák leszállítását. Prágából jelentik: A cseh cukoripar körponti érdekképviselete útján a prágai vasutügyi minisztériumtól a vasuti tarifák lényeges leszállítását sürgeti, hogy így megerősödjön, résztvehessen a nemzetközi versenyben. Az érdekes beadványban utalás történik arra, hogy ha a viszonyok nem változnak, a cseh cukoripar kénytelen volna teherautókat beszerezni, hogy függetleníse magát a vasuti szállítástól.

† A júniusi index. A mai „Árnyék” közli a júniusi drágasági indexszámokat. Eszerint az 1916 évi 100 lejes alspárhoz képest 1926 júniusában az élelmiszerárak 53 16 szorososan (májusban 54 20), a ruházati cikkek ára 67 87 szorososan (május óta nem változott), az egyéb élelmiszer-cikkek ára pedig 36 73 szorososan (májusban 36 68) drágultak. Az általános drágulás tehát 52 58 szoros a békebeli árakhoz viszonyítva, viszont félszázalékkal csökkent a májusi árakhoz arányítva.

† Nem szállítják le a vámfebbékeket. Ma érkezett meg a pénzügyminisztérium június 25 én kelt 154 053. számú rendelete Kolozsvárra, melyben értesíti az érdekelteket, hogy az elvámolatlanul heverő áruk fekbéréit nem szállítja le. Ennek a rendeletnek az előzményei az április elsején életbeléptetett magasabb vas- és textilvámokban gyökereznek, amelyek ellen a kereskedők memorandummal fordultak az új kormányhoz és a fekbérek csökkentésére biztató ígéretekert kaptak is. Emiatt az április elseje után érkezett árukat a kereskedők nem vámozták el és így a fekbérek három hónap alatt óriási tételekre szaporodtak fel, különösen a kisebb állomásokon, ahol nincs külön vámraktár és az áruk a vasuti raktárban vannak elhelyezve, amely amúgyis magasabb fekbéretifával dolgozik. A kereskedők ezeket a horribilis fekbérekert nem tudják megfizetni, minthogy képtelenség azokat a költségekre áthárítani és így teljesen bizonytalan, hogy mi lesz ezekkel az árukkal. A pénzügyminisztérium mindössze azt a korossziót tette a kereskedőknek, hogy elengedi a fekbérek 33 százalékat azoknál az áruknál, amelyek két hónapnál hosszabb idő óta fektünek elvámolatlanul a vámraktárakban.

† Aranyparitásához közeledik a spanyol valuta. A spanyol pezeta, amely az exotikus valuták közé számít, a latin valutáktól függetlenül erős iramban közeledik az aranyparitáshoz. Az angol font, amelyért Madridban június közepén még 25 pezetát fizettek, már csak 29 pezetán áll

Siessenek!

Nagy tömegárusítás kolozs-szállisan leszállított árakon!

Mintás musselinek, garantált mosható	36.—	Grenadin szines 120 cm.	125.—
Cérna musselin, legujabb minták	49.—	Grenadin mintás selyem foular	198.—
Marocain mintás 75 cm. széles	49.—	Pouplin minden színben 100 cm. széles	230.—
Francia delain	65.—	Selyem Pouplin minden színben 110 cm. széles	495.—
Jóminőségű s. hifon ..	79.—	Selyem Marocain	329.—
Zeffir férfingekre	59.—	Crepp de Chine minden színben	495—595.—
Lepedővászón 140 cm. széles	120.—		

Au Printemps (v. Missir)

Strada Memorandului (v. Unió-utca) 11. szám

és ugylátszik a spanyol pe állott, mint belga frank, körülbelül aranyparitás zel 20 százal rokkói hábor huzamosan O került az annyiban biz évről-évre em A spanyol v maga után a előtt is a ki szág volt, me gább az élet is, mint Eur radalmi zav pressziót a v

† Jugo ára. Nagybe az eszéseké lassu, de áll emelkedés ta a magyarázat után szünteti készletek telj külföldről hoz óriási készlet lehetett a ren nek voltak a ami persze ig termázsa mu ára. Így aztá megindult a ugy, hogy m dett a muhar

A lej Z 17-75 Budap gában 16-25

Kolozsva való tekintet hultak a lej Az árfolyam

Bécs 80-30 826—320, 42 00, Newyo 1060, Milánó

Zürich. 207-50, Newy 1385-00, Mil post 72-20, B 247-50, Vars

Bukare 51 50, Londo 7 80, Zürich Brüsszel —

Bukare márká 51-00, sterling 1050, 49-00, olasz 3 85, dollár 2 schilling 31-00 6 35, belga fr

LU Benzgyártó

Értekezhet „Da

Preci fog

készítése hez garan Sza C uj, Str.

és ugylátszik, hogy tovább is fog hanyatlani. Bár a spanyol pezeta mindig jelentékenyen magasabban állott, mint testvérvalutái: a francia frank és a belga frank, vagy az olasz li, hosszú éveken át körülbelül 35 százalékkal volt alacsonyabb az aranyparitásánál. Egészen rövid idő alatt tehát közel 20 százalékkal javult, aminek legfőképpen a marokkói háború ekeres befejezése az oka. Ezzel párhuzamosan Calvo Sotelo pénzügyminiszternek sikerült az államháztartás egyensúlyát legalább annyiban biztosítani, hogy a hiányt, amely eddig évről évre emelkedett, jelentékenyen lecsökkentette. A spanyol valuta emelkedése azonban nem vonta maga után az áruk esését. Spanyolország már azelőtt is a külföldiek szempontjából igen drága ország volt, most pedig legalább 25 százalékkal drágább az élet még a legszerényebb igények mellett is, mint Európa bármelyik más országában. A forradalmi zavarok által előidézett gazdasági depressziót a világpiacon még nem eszkomptálta.

Jugoszláviában emelkedik a buza ára Nagybecskerekéről jelentik: A bánáti piacokon az esőzések és árvizek következtében a buza ára lassu, de állandó emelkedést mutat. Ugyancsak ár emelkedés tapasztalható a korpánál is, aminek az a magyarázata, hogy a bánáti malmok egymásután szűntetik be tűzeiket úgy, hogy a korpakészletek teljesen kimerültek és megtörtént, hogy külföldről hoztak be korpát. Muharmagban tavaly óriási készletek voltak felhalmozva, amennyit nem lehetett a rendes áron eladni úgy, hogy kénytelenek voltak a muharmagot takarmányként eladni, ami persze igen nagy áresést jelentett. Egy métermázs muharmagnak 150 dinárig ment le az ára. Így aztán sikerült a készleteken tudni, mire megindult a kereslet, de most meg áru nincsen, úgy, hogy most megint négyes-z dinárra emelkedett a muharmag ára métermázsánként.

TŐZSDE

Julius 2 án

A lej Zürichben 250 00—250 00, Párisban 17-75 Budapestben 310, Bécsben 333-00, Prágában 16-25.

Kolozsvár. Elég élénk kereslet az ultimóra való tekintettel, ennek dacára az árak lanyhultak a lej 250 es zürichi utóárfolyama miatt. Az árfolyamok a következők:

Bécs 86-30—80-60, Prága 6-35—6-45, Budapest 326—320, Páris 6-10—6-15 Zürich 41-80—42-00, Newyork 214 00—213-00, London 1050—1060, Milánó 7-70—7-80.

Zürich. Zárlat: Berlin 123-10, Amsterdam 207-50, Newyork 516-62, London 2514-00, Páris 1385-00, Milánó 1830-00, Prága 1529-50, Budapest 72-20, Belgrád 914-50, Bukarest 240 00—247-50, Varsó 40-50, Bécs 73-17.

Bukarest. Devizák: Páris 6-00, Berlin 51-50, London 1052-00, Newyork 217-00, Milánó 7-80, Zürich 41-80, Bécs 80-55, Prága 6-40, Brüsszel — Budapest 30-50.

Bukarest. Valuták: Napoleon 860, német márká 51-00, leva 1-58, török lira 112 font sterling 1050, francia frank 6-60, svájci frank 49-00, olasz lira 7-70, drachma 2-75, dinár 3-85, dollár 216-00, lengyel forint 17-00, osztrák schilling 31-00, magyar korona 31-00, cseh korona 6-35, belga frank —, holland forint —.

Egy 45 HP 6 üléses
LUXUSAUTÓ
Benzgyártmány téli nyári carrosseriával
kötő állapotban
eladó.
Értekezhetni Str. Moldovei (Varga-u.) 4.
„Dacia” építési anyagraktár. 13-0

Preciziós fogaskerékek
készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.
Szabó János
Cluj, Str. Jasi'or (Nagyszamos) No 2.

SZINHÁZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei

Maricza grófnő. Szombaton este játsszák a diadalmas szüret Maricza grófnő 14-edszer Karácsonyi Ilivel, Marsi Gizivel, László Andorral, Ihász Aladárral, Leövey Leóval.

Vasárnap előadások. Vasárnap három előadás lesz a színházban. Délután félhárom órakor gyermekelőadást tartanak és a Hamupipőke kerül színpadra, utána lezállított helyárrakkal a Frasquita játsszák, este pedig a Csókos asszonyt Pintér Bóskével a címszerepben. Mimi Schorp új táncokat mutat be.

Postás fiu és huga. Egyik legmulatságosabb régi operett-reprizére készül a színház operett-együttese a Postás fiu és huga-ra. Hétfőn és kedden játsszák ezt a kedves és mulatságos operettet, melyben Pintér Bóka és Ihász Aladár játsszák a két főszerepet.

Magyar Színház heti műsora

Szombat: Maricza grófnő. (14-edszer. Sorozatszám 455.)

Vasárnap fél 3-kor: Hamupipőke. (Gyermekelőadás igen olcsó helyárrakkal. Sorozatszám 456.)

Vasárnap d. u. 5-kor: Frasquita. (Lezállított helyárrakkal. Karácsonyi Ilivel, László Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 457.)

Vasárnap este 9 kor: Csókos asszony. (16-odszor. Mimi Shorp új táncával, Pintér Bóskével, Ihász Aladárral. Sorozatszám 458.)

Hétfő: Postás fiu és huga. (Operett-repriz új betanulással és új szereposztással. Pintér Bóskével, Ihász Aladárral. Utolsó premiérbőrlés 70 sz. Sorozatszám 459.)

Kedd: Postás fiu és huga. Sorozatszám 460.)

Szeplő ellen

egy biztos szer van s ez az

AMO erem
AMO szappan
AMO poudér

Főraktár dr. Kohn gyógyszerész, Cluj

Időt és pénzt akaril meg
az egyedül tökéletes és részletes Mocianu-féle országos

Vasúti Menetrend.

A 100 oldalas könyv ára térképpel 40 lei. Kapható az összes könyvkereskedésben és újságíróhelyeken.

A legjobb világ-márta zongorák

állandóan raktáron.
Egyszerű és en detail. Részlet e is.
Sternberg J. -- Oradea,
Bulv. Regele Ferdinand Telefon 4-91.

A közönség által elismert legjobb sör márkák:

a kolozsvári **CZELL** sörfözde

„URSUS”

világos,

„HERKULES”

harna különleges sőrei mindenütt kaphatók!

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkés 48.000.000 lej — Fiókjai: Dés, Dioszszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Szécsényvármegyei Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagvenyéd. Áruraktárát a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat lezárol, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

A BREAZU-i keserűvíz

Nem izgatja a beleket, az emésztő rendszer nem szokja meg, igen kevés konyhasót tartalmazván, az a kitűnő tulajdonsága van, hogy nem izgatja és nem fásztja a veséket, tehát sohasem kontraindikált, nincs undorító ize, hatása gyors és biztos. (Kivonat a Hidrológiai és Klimatológiai egyesületnek Nagyrománia és z s orvosa-hoz 2 B. 1925 október szám alatt szétküldött felhívásából Emésztési zavaroknál (arthritis) 2—3 evőkanállal kell bevenni, makacsabb esetekben egy borospoharral, minden esetben reggel és pedig éhgyomorral, 3—4 héten keresztül. (Helyettesíti a Karlsbadi vizet). Bővebbet a használati utasítás vagy kezelőorvos előírása ad meg. 50—60 %-al olcsóbb a külföldi hasonló hatású vizeknél, melyek a hosszas szállítás folytán hatásuktól állandóan vesztenek.

Minden kereskedésben és drogériában kapható üvegenként 30 Lei-ért.

Vezérképviselő:

Bognár és Szántó — Erdélyi kereskedelmi Rt.
Cluj, Calea Renele Ferdinand 70.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyzeres! Közésméretű egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Ajánlok erdélyszerte elismert legjobb és állandóan frissen olvasottot **LIBAZSIRT** saját export bődönömében 10 kg-tól feljebb 4 125 lej frankó, a pénz előtér beküldése mellett. Vizsonteladókna árendvény és az összeg 10%-a előre leküldendő. **Friedmann Sémuel Orade,** Strada Cuza Voda 6

Fűszerszakmában jártas jóírású fiatal segéd írásbeli ajánlatát kérjük azonnali belépésre. **Aquila Romana S. A. Cluj** 1363

Gyakorlott elárasító kisasszony, ki románul is beszél, fővétel. **Bodner Arad** Calea Victoriei 5. szám. 2517

Egy utcai szoba és kis konyha azonnal kiadó. Ugyanott egy kőrifa háló szögösen eladó. **Rudolf-ut 57.** 1357

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a

Tacámul ezüstárú és evőeszköztár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Wirth zongora rövid keresztúrs fém szerkezetű feje e vadonatúj, és egy **Lauberger** és **Gloss** gyártmányú 3 pedálos zongora sűrűgözen eladó. Rosen' e g régiségke esk. dő Cluj, Calea Victoriei (Kossuth L. u.) 5. 2017 **Rudolf Mosse** 1259

A drog, bor és szesz szakmában a Cluji piacon már évek óta dolgozó agilis ügy- nök kép iselöket, utazói vagy raktárnoki állást keres. Megkereséset Agi is jelégere a kiadóhivatal továbbít.

Ótthoni foglalkozással bíró magányos úrnőnek csekély ellenszolgáltatásért lakást adok. Cim a kiadóban. 1359

Ecetgyár vezetőt és egy különféle sajtgyártáshoz értő egyént keresek. Ajánlatokat **Rosenfeld Lajos** Guttmann úrnál Reghinul Sasceo címre kérek. 1355

Nyomdészek. Azonnal adós: 1 dr. 12-s Sigt gyors-sajtó motorral, 1 db. Anger téglanyomó 400 kg. jó betű, 10 kg. rézanyag. Révész Ernő könyvkereskedése, Tg.-Mures

Kiadó

3 szoba, konyha, mellék helyiségekkel a Vasvári Pál utca-Érdeklőlni lehet Németh István szabónál Deák Ferenc és Bolyay utca sark. 699

Hölgyek figyelmébe!

Mindenemű modern munkák, tambourir készítek, kizárólag elvárandt anyagok készí- tésény. L'Oreal-Henné minden szinten kap- tató. Megrendelést vi- dőre is eszközök. Vá- gott haját kiesnyben a nagyban veszek. **Massa Gyula Cluj** Str. Memorandului 10

Iparművész. Bélinben végzett, pesti és párisi praxissal, buto gyárban rajzoló állást keres. „Pai- ma referenciá” jel géré a kiadóba. 1349-1

Egészséges compett hálószoba fiatal párnak konyhaszennelattal júli- hó 15-re kiadó, Rudolf-ut 54. 1360

Legolcsóbb bevásárlási forrás! **Anton Rosenzweig** Alapított 1890 Cluj, Szé- cheyi-tér 37-33 (Saját ház) ערסטע רומאנישע ספרים וראסוואנדלונג אונד טולת אברוקסערער-לאגע. Héber könyv és rituális cikkek nagy keres- kedése. 1358

Schnabel Hermann Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74. Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvétel mel- lett eszközöltetnek. Vidéki és árjegyzék kívánatra

Zsidó u icsaládnál uril- ny teljes ellátást kaphat zongorahaszennelattal. Cim a kiadóban.

Zsidó egyetemi hallgató 2 függönyök mellé a nyári szándíre felvételik. Díjazás megálapodás szo- jiat. Jelentkezni lehet: **Weisz Elek** cégnél Str. Regina Maria 14. 1343

Név- Jegyeket,

születési, eljegyzési, esküvői kártyákat és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a **Kadma-nyomda Cluj**

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvé- nyek, szépirodalmi, tudom- anyos, közgazdasági cik- kek, prospectusok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítások gyors- san, pontosan készülnek. Főlvétel **Friedmann** könyv- kereskedésben, Főtér. 842

Ha olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szent- péteriné-féle szakácsköny- vet, amely az összes zöld- ségféle és gytűnőcsök betűzőmójtát, továbbá a legkülönbözőbb ételek gaz- daságos előállításí módját tartalmazza, eddig már 25,000 pld. van forgalom- ban. Kapható az **UJ KÉ- LET** könyv osztályában és **Fussy J.** könyvkiadónál, Tordán.

Eladó 1 garnitúra magyar állami 1200 mm. nagysága cséplőgép. A kazán 8 Atm. nyo ársu, teljes n felszerelt szíjakkal. .... 1:0000 lej 1 drb. Hoffer és Schrantz 900 mm-es cséplőgép jó karban, összes szíjakkal. .... 80.000 lej 1 szalámi gyár teljes berendezésű gépei alig használt állapotban. .... 60.000 lej Esztergápadok, gyalugép, Sappin gépek, golyó prések Exenter prések, stb. Állandóan raktárca

Maschinenmarkt

Handel u. Kommissionslager aller Gattungen Maschinen **Inhaber Josef Rentz** Hermannstadt-Sibiu Schneidergasse 4.

Ne sajnáljon néhány lépéssel t bbet, hogy olcsón vásárolhasson **Forax**, Szt-László, Glicerín, Bath Soap, Kátrány és egyéb tra- let szappanokat, hajmosáshoz való petróleumszappanokat, kéz- és arckrémeket, pudert, brilliant, fogkefét, fog- port, kölnvizet tvegben és kimérva, hitűnő tartumöket, **Elida** Shampoo stb., fogkefét, fésűket, borotva- pengéket, olcsó celuloideket stb. engroiban és detailban. A híres **Le Miracle** krém, puder és szappan lerakata, Reductor masszás készülék, Ra- díum depilator eltűnteti a felesleges szőrszalakata a test bármely **Reductor** Calea Regele Fer- dín n 63, Cluj. Olcsó Szomben a neolog templomna. Olcsó

Megnyilt **Farkas és Nyiredy** világváro- cimtábla festészeti műter- si nívóju **Calea Regele Ferdinand 15. I. em.** [v. Wesselényi M. u.] Modern szoba- festés és buto-fényezés Kéjen ára árla- tot. — Tanulók fizetéssel felvétetnek. **Telefon 163 szám.**

Megnyilt — Wolf Jenő **EWOW** cipőkülönlegességek áruháza **Cluj, Reg. Ferdinand 22.** (volt Wesselényi Miklós-utca)

Kérjen ajánlatot **FLEGLER** műipari festővállalattól, Cluj, Str. I. Raíu [volt Kötő-u]. Készít a legegyszerűbből a legdizsesebb **festő munkákat.** Cimfestő, szobafestő, zománcofényező mázó és épületfestési munkákat. Fertőtlenít és és főreg- irtás jótállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Megnyilt a Félizfűrdő lószomszédságában teljesen ujonnan átalakítva, a **Bihar szálloda és étterem** Elsőrangú kiszolgálás. — כשר ארטר. hitűnő borok. Elsőrangú cigányzenekar.

WEINSTEIN & FRIEDMANN Verlags-Buchhandlung in **CLUJ** "הומשים של נערים" חומש רש"י תרגום פיר יעדע וואכע סעפער אט געבונדען וויא איינע געוואהנליכע שוואהעפט מיט שארע גראסע היינע בוכשטאבען געדרוקט דעמאלד פירן 5 לוי פער שטרק ווידער-פערקויפער ווערדען געווכט!

Menyasszonyok figyel- mébe! Eladó 1 ágye itó, 2 függöny Richelieu és angol madeira kőzímunká- val. Megtekinthet este 7-től és vasárnap d. e. 10-1-ig Fellegrári-ut 9 jobbra II-ik ajtó.

Jó családból való fiut tanulónak felvesz „Optica” Str. Univerzitatii 1.

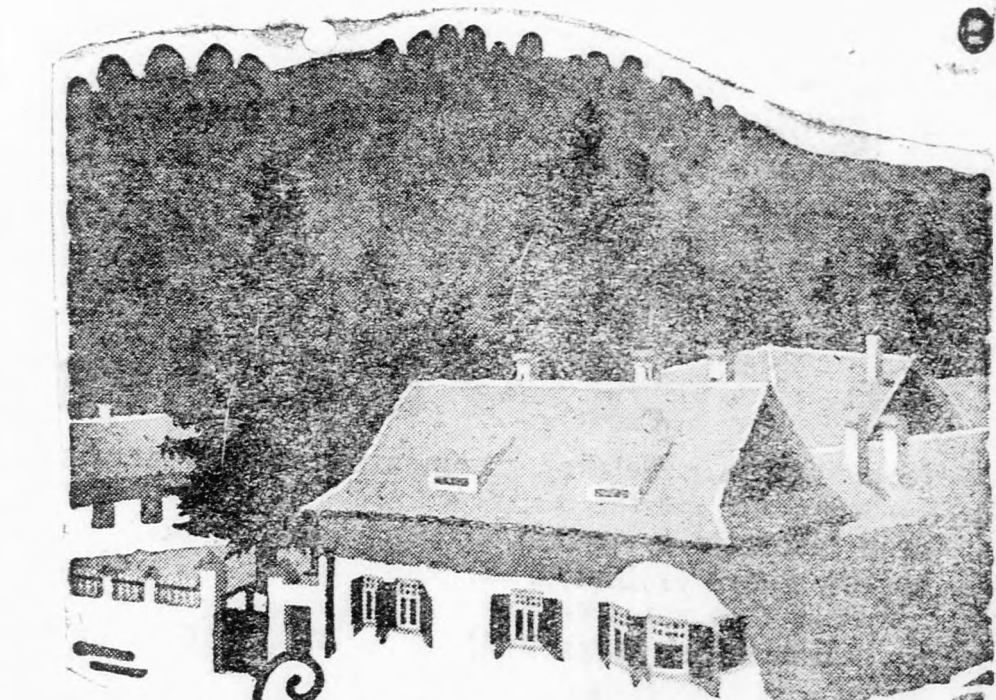
Könyvelő-, levelező-, gépi ónő, az összes irodai teendőken jártas, 5 évi gyakorlattal, szombat be- tartásával állást keres, esetleg fűn pra is. Cim a kiadóban.

Megbízható, jóírású, pénztárkezelőnöt felvesz **Weisz Elek** Str. Regina Maria 14. 1343

Jól számolni tudó román német és magyar nyelvet beszélő nő üzleiben alkal- mazást keres, szives meg- keresést Zápolya ut 42 szám alá kér.

Eladó cséplőgépajtásra alkalmas jó benzinmotor 6-7 HP. cim a kiadóban. 1350 I

Irodai gyakornok írásbeli ajánlatát kérjük azonnali belépésre **Aquila Romana S. A. Cluj** 1363

SANATORIUM D. HERFVRTH + D. FABRITIVS Rókus-utca 2. szám BRASSÓ Telefonszám 358 **Fizikai-dietetikus gyógyintézet ideg-, belső-, anyagcserebeteg- és láb- badozók számára, külön szemészeti osztály (műtéti eseteknél is). Csendes déoldali fekvés, modern berendezés, szép kert fekvőkurák részére. Fény, villanykezelés, gyógy és napfűrdők. Szigoru egyéni dietikus kurák**

Kadma Nyomda és Színdaráló Rt. K. nyomda Cluj, Strada Barab, Pop (volt Brassay-utca) 10 szám